

§ 10 Tilladelse til svineproduktionen

Aabenraavej 162, 6400 Sønderborg

*Meddelt:
19. Maj 2010
Sønderborg Kommune
Landbrugsafdelingen*

Kort beskrivelse af det ansøgte projekt

Tilladelsen er udarbejdet på grundlag af virksomhedens ansøgning modtaget 16. maj 2008, samt supplerende oplysninger modtaget fra august til oktober 2009.

Der er ansøgt om omlægning af dyreholdet fra 16 køer, 60 opdræt og 180 polte 30-102 kg, svarende til 42,1 DE, til 800 slagtesvin fra 45-130 kg svarende til 30,5 DE.

Der opføres ikke nyt byggeri i forbindelse med omlægningen.

Ejendommen er placeret i passende afstand fra naboer, fælles vandindvindingsanlæg, enkelt vandindvindingsanlæg, vandløb, offentlig vej og naboskel.

Der er i forbindelse med udarbejdelsen af tilladelse gennemført en nabohøring af Aabenraavej 163. Høringen gav ingen kommentarer.

Et udkast til tilladelsen har været i høring hos ejer Lorens Peter Lorenzen og rådgiver Martin Ugilt Thomsen, Landbosyd

Afgørelsen er offentliggjort i Sønderborg Ugeavis og på www.sonderborg.dk den 19. maj 2010.

Fremover er der tilladelse til en produktion på 800 slagtesvin, 45-130 kg, svarende til 30,5 DE.

Tilladelsen er udarbejdet af:

Sønderborg Kommune
Landbrugsafdelingen
Teknik og Miljø
Rådhusstorvet 10
6400 Sønderborg

Sagsbehandler anlæg: Sussanne Bigum Mortensen
Sagsbehandler arealer: Rambøll
(Under ansøgningen for Avnbøløstenvej 69, 6400 Sønderborg)
Sag nr.: 08/17753
KS: EHHA

INDHOLDSFORTEGNELSE

Ansøger og ejerforhold	4
1. BESKRIVELSE OG VURDERING AF DET ANSØGTE PROJEKT	5
1.1. Landbrugets dyrehold	5
1.2. Husdyrgødningsproduktion	5
1.3. Anlægget	6
2. AMMONIAKPÅVIRKNING FRA ANLÆGGET	7
2.1. Beskyttet Natur	8
3. MILJØTEKNISK BESKRIVELSE	11
3.1. Bedste tilgængelige teknik (BAT)	11
4. FORURENING OG FORURENINGSBEGRÆSENDE FORANSTALTNINGER.....	11
4.1. Luft/lugt, støv og lys	11
4.2. Spildevand	12
4.3. Flue og rotte bekæmpelse	13
4.4. Affald.....	13
5. UDBRINGNINGSAREALER	13
7.1. Harmoniareal	13
5.1. Påvirkning fra arealerne	14
5.2. Beskyttede sten- og jorddiger	15
5.3. Kultur- og fortidsminder	16
5.4. Lokalisering og planmæssige forhold	16
5.5. Påvirkninger af søer og vandløb	16
5.6. Kvælstof og fosfor til fjord & hav	17
5.7. Beskyttet natur	20
5.8. Natura 2000	20
5.9. Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)	21
6. GENERELLE REGLER	22
7. HØRING	22
8. KONKLUSION	23
9. KLAGEVEJLEDNING.....	23
VILKÅR FOR ETABLERING OG DRIFT.....	25
BILAG	1

BILAG

- 1) ANSØGNINGSSKEMA
  - 1.1) KORT OVER ANLÆGGET
- 2) PLANMÆSSIGE FORHOLD
- 3) GRUNDEVAND
- 4) OVERFLADEVAND
- 5) NATURA 2000
- 6) BESKYTTET NATUR

- 7) UDBRINGNINGSAREALER I HADERSLEV KOMMUNE
- 7.1) INDSENDTE AREALER
- 8) NOVAN A HAVSTRØMME
- 9) NATURA 2000- STRØMME BREDGRUND
- 10) KORT OVER NATURGRUPPENS REGISTERINGER
- 11) BEREGNING GENEAFSTAND FOR LUGT
- 12) LOVGRUNDLAG
- 13) HØRINGSSVAR ÅBENRÅ KOMMUNE
- 14) HØRINGSSVAR HADERSLEV KOMMUNE

Ansøger og ejerforhold

Landbrugets navn: Aabenråvej 162

CVR-nr.:10633370

P-nr.:

Adresse: Aabenråvej 162

Kommune: Sønderborg

Matr.nr.: 46b Ullerup ejerlav, Ullerup

Ansøgerens navn: Lorens Peter Lorenzen

Adresse: Avnbøløstenvej 69

Telefon: 74461352

1. Beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt

1.1. Landbrugets dyrehold

På ejendommen er der tilladelse til et dyrehold på 16 køer, 60 opdræt og 180 polte 30-102 kg, svarende til 42,1 DE. Der ansøges om en omlægning til 800 slagtesvin fra 45-130 kg svarende til 30,5 DE.

Ejendommens årlige dyrehold/produktion udregnet efter gældende Bekendtgørelse nr. 717 af 02/07/2009. Antallet af dyreenheder kan ses tabel 1 og udgør før og efter ændringen henholdsvis. 42,1 DE og 30,5 DE.

Tabel 1: Dyreholdets størrelse

Art og vægtklasse/alder	Før udvidelse		Efter udvidelse	
	antal	DE	antal	DE
Slagtesvin 30-102 kg	180	36		
Polte/slagtesvin 45-130 kg			800	30,5
Opdræt 6-28 mdr.	60	2		
Ammekøer uden opdræt	16	2,3		
I alt		42,1		30,5

Miljømyndighedens vurdering

Da der er tale om en nedgang i antallet af DE, og dermed mindskning af dyretrykket på ejendommen, stilles der ikke vilkår til dyreholdet generelt. Sønderborg kommune vurderer dog at for at sikre at miljøbelastningen ikke overstiger, hvad der er givet tilladelse til, stilles der vilkår til at der skal føres en driftsjournal over dyreholdet. Driftsjournalen skal indeholde oplysninger og dokumentation for antal indkøbte dyr og evt. salg af levende dyr samt vægt heraf, antal dyr bortskaffet til destruktions samt antal og vægt af dyr sendt til slagtning. Driftsjournalen skal fremvises til miljømyndigheden på forlangende og dokumentationen skal gemmes i minimum 5 år.

1.2. Husdyrgødningsproduktion

Der er indsendt en kapacitetserklæring i forbindelse med ansøgningen. Erklæringen opgør gødningsmængden (inklusive rengøringsvand, drikkevandsspild og regnvand) til i alt 618 m³ pr. år. Se tabel 2. Opbevaringskapaciteten fremgår ligeledes af tabel 2. Overfladevand fra møddingspladsen opsamles i gyllebeholderen.

Tabel 2: Gødningstyper og -mængder samt opbevaringskapacitet

	Før udvidelsen		Efter udvidelsen	
	m ³ /år		m ³ /år	
	Mængde	Kapacitet	Mængde	Kapacitet
Flydende gødning(overfladevand og møddingsvand)	618	1320	618	1320
Total			618	1320

Der er opbevaringskapacitet til langt mere end 9 måneder.

Miljømyndighedens vurdering

Det er miljømyndighedens vurdering, at der er tilstrækkelig kapacitet til opbevaring af husdyrgødning. Der vil blive stillet vilkår om, at der skal være 9 måneders opbevaringskapacitet. Der stilles vilkår til at håndtering af gylle fra gyllebeholder, skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.

1.3. Anlægget

Anlægget er i det følgende defineret som både dyrehold, driftsbygninger og opbevaringsanlæg. Anlæggets beliggenhed fremgår af bilag 2.

Anlægget er placeret så afstandskravene til bl.a. nabobeboelse, vandløb, søer, vej, naboskel og byzone, vandforsyningsanlæg, levnedsmiddelvirksomhed (jf. *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* § 6-8) overholdes, se tabel 3 og 4.

Ifølge Kommuneplan for Gl. Sundeved Kommune ligger anlægget i landzone.

Tabel 3: Aktuelle afstande samt afstandskrav

Afstand fra anlæg til:	Afstandskrav	Aktuel afstand
Ikke almene vandforsyningsanlæg	25 m	650 m
Vandforsyningsanlæg	50 m	> 1000 m
Vandløb, (herunder dræn) og søer	15 m	320 m
Offentlig og privat vej (>der ikke er ejet af ansøger)	15 m	48 m
Levnedsmiddelvirksomhed	25 m	725 m
Naboskel	30 m	123 m
Beboelse på samme ejendom	15 m	17 m

Ændringen sker i eksisterende byggeri. Ændringen medfører ingen ændringer på anlægget. Anlægget ligger i et område med særlige drikkevandsinteresser, Se bilag 4.

Ejendommen ligger i indvindingsoplande til Blans-, Avnbøl/Ullerup-, Sottrup- og Sønderborg Kommunale vandværk.

Ifølge Spildevandsplan 2000-2011 Gl. Sundeved Kommune er områdets vandforsyning Avnbøl/Ullerup vandværk.

Den aktuelle afstand fra den nye stald til hhv. eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidige: byzoner og sommerhusområder, områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv, rekreative formål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner eller lignende, nabobeboelse, naboskel og beboelse på samme ejendom fremgår af tabel 4. Afstandskravene til ovenstående efter § 6 og § 8 i *Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug* fremgår ligeledes af tabel 4. Som det fremgår af tabel 4, er alle afstandskrav overholdt.

Table 4: Afstandskrav og aktuelle afstande fra stald

Afstand fra ny stald til:	Afstandskrav	Aktuel afstand
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidige byzoner og sommerhusområder	50 m	215 m
Områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv, rekreative formål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner eller lignende.	50 m	>500 m
Nabobeboelse	50 m	185 m

Miljømyndighedens vurdering.

Påvirkninger fra anlægget er vurderet på baggrund af det indsendte ansøgningsmateriale, Kommuneplan for 2005-2017, samt kortmateriale fra Sønderborg Kommune.

Afstande til vandforsyning, vandløb, søer, levnedsmiddelvirksomhed, beboelse, naboskel og veje er overholdt. Ejendommen ligger i indvendingsoplande til Blans, Avnbøl/Ullerup, Sottrup og Sønderborg Kommunale vandværk, se bilag 4. Det er kommunens vurdering at, udover de stillede vilkår under gødning, er det ikke er nødvendigt at stille yderligere vilkår til beskyttelse af grundvandet.

Stalden overholder afstandskravet til nuværende byzone og fremtidig byzone. Se bilag 3. Husdyrbruget er beliggende udenfor fredede områder og Natura 2000.

Anlægget er omfattet af spørgsmål 1,2,3,5,9 og 10 i ansøgningsskemaet. Der er svaret "ja" til 1,2,3,4,5,6,7,8,9 og 10, jf. bilag 1.

Ifølge § 20 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, skal der, hvis der er tale om en udvidelse med øget forurening, vurderes på samlet bebyggelse indenfor 300 m. Der ligger en samlet bebyggelse 270 m fra anlægget. Der er tale om en mindsning i forureningsparametrene, grundet færre antal DE, med undtagelse af lugtenhederne. Da de i bilag 3 i Bekendtgørelsen om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug m.v., nævnte afskæringskriterier alle er overholdt, også i forhold til lugt, vurderer Sønderborg Kommune at det ikke er nødvendigt at stille yderligere vilkår til dette.

Eksisterende stalds placering hhv. til eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidige: Byzoner og sommerhusområder, områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv, rekreative formål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner eller lignende, nabobeboelse, naboskel og beboelse på samme ejendom, er dermed alle opfyldt.

2. Ammoniakpåvirkning fra anlægget

Sønderborg Kommune har i forbindelse med sagsbehandlingen af tilladelsen til Aabenråvej 162 beregnet påvirkningen af ammoniak fra den ansøgte produktion. Beregningen er foretaget i www.husdyrgodkendelse.dk.

Beregningen viser, at den samlede emission fra anlægget bliver 347,64 kg N/ha/år. Merbelastningen som følge af udvidelsen bliver -3 kg N/ha/år. Ændringen medfører altså en mindskning af ammoniakdepositionen på 3 kg, sammenlignet med nudrift.

Den samlede belastning og mindrebelastningen er beregnet i fire punkter: 300 meter N, S, Ø og vest for ejendommen. Beregningen er baseret på husdyrholdet og inkluderer ikke gødningsopbevaring. Resultaterne ses i tabel 5.

Tabel 5: Beregning af ammoniakdeposition

Punkt	Afstand	Vindretning	Samlet afsætning (kg N/ha/år)	Mindrebelastning (kg N/ha/år)
1	300	0 - nord	0,050	-0,012
2	300	90 – vest	0,122	-0,029
3	300	180 – syd	0,107	-0,026
4	300	270 – øst	0,209	-0,050

Miljømyndighedens vurdering

Emissionen (kildestyrken) fra Aabenraavej 162 er beregnet til ca. 347,64 kg N/år efter ændringen. Da dette er en mindskning med 3 kg N/ha/år i forhold til nudriften, vurderer Sønderborg Kommune at der ikke skal stilles yderligere vilkår til dette.

2.1. Beskyttet Natur

§ 3 natur

Naturtyper omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 er beskyttede mod tilstandsændringer. En merbelastning af beskyttede naturtyper med næringsstoffer kan have en negativ effekt på naturtypen, som kan give tilstandsændringer.

Beskyttede naturarealer fremgår af kommunens vejledende registrering, men undersøgelser viser, at registreringen er mangelfuld, den omfatter kun 2/3 af de arealer, som opfylder kriterierne for beskyttelse.

Ved naturafdelingsen gennemgang af 300 meter bufferzonen er der fundet et nyt areal – en sø på ca. 145 m². Det er vurderet at søen er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Kommunens egne beregning viser, at der ikke vil være ekstra deposition af kvælstof som følge af den ansøgte udvidelse.

§ 7 natur

Ved gennemgangen af naturen inden for 300 meter zonen er der ikke fundet naturarealer omfattet af § 7.

Det nærmeste registrerede § 7 areal er et overdrev/hedeareal beliggende ved Adsbøl i en afstand af 3,8 km sydvestlig retning fra det ansøgte.

Miljømyndighedens vurdering

Idet der er en negativ merdeposition, vurderes det, at den ansøgte udvidelse ikke kommer til at påvirke søen. Den samlede deposition af kvælstof til denne sø vurderes at være under 0,5 kg N/ha/år. Der stilles derfor ikke vilkår hertil.

Det ansøgte projekts påviselige andel af den luftbåren N-belastning af § 7 arealet ved Adsbøl vil være marginal og ændringen medfører ikke nogen beregningsmæssig øget N-deposition i § 7 området. Det vurderes, at produktionsudvidelsen ikke vil have negativ effekt i forhold til dette § 7 areal. Der stilles derfor ikke vilkår hertil.

Natura 2000

De nærmeste Natura 2000 områder til det ansøgte projekt er Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov (H83), som ligger ca. 4,6 km mod sydvest. Fuglebeskyttelsesområde F64 Flensborg Fjord og Nybøl Nor (International naturbeskyttelsesområde 102), ligger ca. 4,4 km i sydlig retning fra anlægget.

Miljømyndighedens vurdering

Med henvisning til de store afstande samt at den samlede meremission fra anlægget er negativ, vurderes det, at projektets bidrag til luftbåren N-belastning i disse Natura 2000 områder ikke har nogen betydning. Der stilles derfor ikke vilkår til dette.

Bilag IV-arter og rødlistearter

I faglig rapport fra DMU nr. 637 (håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV) er der en oversigt over arters udbredelse i felter på 10 x 10 km fordelt over hele landet. Af listen og ud fra kommunens egne registreringer fremgår det, at følgende arter registreret i nærområdet til Aabenraavej 162:

Markfirben (Lacerta agilis)

Padder:

Stor vandsalamander (Triturus cristatus)

Løvfrø (Hyla arborea)

Pattedyr:

Dværgflagermus (Pipistrellus pygmaeus)

Pipistrellflagermus (Pipistrellus pipistrellus sensu stricto)

Brunflagermus (Nyctalus noctula)

Sydflagermus (Eptesicus serotinus)

Fugle:

Rød Glente (Milvus milvus)

Engsnarre (Crex crex)

Hvæpsevåge (Pernis apivorus)

Knopsvane (Cygnus olor)

Naturafdelingens registrering viser, at der er naturarealer og biotoper, som potentielt kan være levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted for bilag IV arter.

Flagermus trues generelt af mangel på hule træer, hvor de lever, samt dårligere fødegrundlag som følge af tilgroede vandhuller.

Der er ikke tidligere registreret padder i denne 300 m zone, men naturafdelingens registreringer på dette område er ikke fyldstgørende. Især vurderes det, at vandhullerne i området kan være ynglelokalitet for fx stor vandsalamander, som er fundet syd for ejendommen. Syd for ejendommen er der endvidere i forbindelse med etableringen af motorvejen anlagt og oprenset flere vandhuller for at tilgodese bl.a. løvfrøen i området.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at det ansøgte projekt på kort sigt umiddelbart kun kan påvirke forekomsten af bilag IV padder. De øvrige bilag IV arter vurderes at være mindre påvirkelige af projektet i forhold til levested og fødesøgning. Områdets vandhuller kan huse lokalt meget vigtige bestande, som sikrer udveksling mellem fjernere beliggende bestande. 5 meter bræmmer omkring flest mulige potentielle yngelokaliteter – moser og vandhuller, vil med stor sandsynlighed øge paddernes ynglesucces og mulighed for udveksling – spredning mellem populationer.

Vandhullet på matrikel 46b Ullerup, Ullerup er en potentiel yngle- eller rastelokalitet for bilag IV arten Stor Vandsalamander. For at reducere markbidraget/randpåvirkningen stilles der vilkår om etablering en 5 m dyrkningsfri bræmme omkring vandhullet. Se bilag 6.

Målsat ferskvand – overfladevand

Indenfor 300 meter zonen omkring produktionsanlægget er der to ”ikke særskilt målsatte vandløb”, som er rørlagt.

Kommunevandløb nr. 8.4

Kommunevandløb nr. 8.4 starter ved produktionsanlægget og overfladevand fra ejendommen afledes derfor til vandløbet. Arealerne omkring vandløb og sø afvandes via dette vandløb, som er et tilløb til Ballegård Møllebæk – kommunevandløb nr. 8 – der er målsat som B1 Gyde- og yngleopvækstområde for laksefisk.

Nærmeste vandløbsstation er nr. 412 2100. Se bilag 7. Her er der senest foretaget en faunaundersøgelse i 2006, hvor vandløbskvaliteten er bedømt til faunaklasse 3. Målsætningen er dermed ikke opfyldt. Til opfyldelse af målsætningerne for vandløbene i området kræves, at vandløbene har en DVFI-faunaklasse på 5 eller bedre inden 2015 jf. Vand og Naturplanerne.

Kommunevandløb nr. 8.6

Kommunevandløb nr. 8.6 starter på nabomatriklen nr. 144 a Ullerup, Ullerup og arealerne afvandes via dette vandløb, som også er et tilløb til Ballegård Møllebæk.

Nærmeste vandløbsstation er nr. 412 2200. Se bilag 7. Her er der senest foretaget en faunaundersøgelse i 2008, hvor vandløbskvaliteten er bedømt til faunaklasse 4. Målsætningen er dermed ikke helt opfyldt.

Miljømyndighedens vurdering

De mest betydende forurenende stoffer, der tilføres vandområderne i oplandene, er næringsstoffer (kvælstof og fosfor), iltforbrugende organiske stoffer og miljøfarlige stoffer. Forureningen kan komme både fra diffuse kilder som eksempelvis udvaskning af næringsstoffer fra landbrugsarealer og fra punktkilder som spildevand fra husholdninger og industri, luftafkast fra industri og landbrug (stalde og gyllebeholdere). Den største påvirkning med kvælstof sker fra landbruget, mens punktkilder udgør en langt mindre del. Når det drejer sig om påvirkning med fosfor, er der mindre forskel på bidraget fra landbruget og punktkilder. Da ændringen af husdyrbruget medfører nedgang i DE og dermed mindsning i forureningsparametrene der ville påvirke vandløbene, vurderer Sønderborg Kommune at det ikke er nødvendigt at stille yderligere vilkår.

Arealerne til ejendommen er behandlet i § 12 ansøgningen for Avnbøløstenvej 69, hvor også vilkår til arealerne fremgår.

3. Miljøteknisk beskrivelse

Indretning og drift

Kort over anlægget fremgår af bilag 2. Tallene i bilag 2 henviser til nedenstående tabel 6.

Tabel 6: Indretning og drift

Bygning/ anlæg	Før udvidelse		Efter udvidelse	
	Anvendelse	Stipladser	Anvendelse	Stipladser
1.	Stuehus	-	-	-
2.	Kvægstald	20	Hobbyrum	-
3.	Svinestald*	2	Svinestald med delvist spaltegulv*	250
4.	Gyllebeholder	-	Gyllebeholder	-
5.	Maskinhus/Kornopbevaring	-	-	-
6.	Vaskeplads	-	Vaskeplads	-

*Der er mekanisk ventilation i svinestalden

Det er udelukkende svinestalden, bygning 3, der bibeholdes til husdyr. Der er 250 stipladser i bygningen der er indrettet til karantænestald til polte 45-130 kg. Gulvtypen er delvist spaltegulv med 1/3 del fast gulv. Der er mekanisk ventilation i stalden.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer at indretningen af stalden, er miljømæssigt korrekt idet, staldgulvet er delvist spaltegulv, som også er angivet til at være BAT ifølge Landbrugets byggeblade. Der er maksimalt 250 dyr på stald af gangen, idet polte indkøbes ved 45 kg og flyttes til Avnbøløstenvej 69, ved ca. 130 kg. Dyrene der indsættes på ejendommen er indkøbte avlsdyr og dermed vil der naturligt være kontinuerlig drift. Der indsættes et nyt hold ca. hver 13-16 uge.

Der stilles vilkår til at der maksimalt er 250 dyr på stald af gangen. Sønderborg Kommune vurderer at indretningen og drift af stalden i bygning 3, med maksimalt 250 dyr på stald af gangen, er hensigtsmæssigt i forhold til begrænsning af gener for omgivelserne. Der stilles derfor ikke yderligere vilkår til indretning og drift af stalden.

3.1. Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Det følger af FAQ nr. 57 fra Miljøstyrelsen, at for § 10 husdyrbrug vil den generelle miljøregulering med krav til staldindretning, udbringning af husdyrgødning osv. jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsen, normalt være tilstrækkelig i forhold til BAT-vurderingen. Der er ikke særskilt krav om redegørelse for BAT i disse ansøgninger. Sønderborg Kommune har ikke bedt om en BAT-redegørelse, og stiller ikke vilkår til BAT.

4. Forurening og forureningsbegrænsende foranstaltninger

4.1. Luft/lugt, støv og lys

Virksomhedens bidrag til luftforurening stammer primært fra aktiviteter i stalde og i forbindelse med håndteringen af husdyrgødning. Forureningen vil være i form af lugt og ammoniak, fordampning, støv, mv.

Der er ikke fra virksomhedens side oplyst noget om den forventede størrelse af lugtafgivelse, der vil forekomme fra virksomheden i forbindelse med den nuværende produktion eller den planlagte udvidelse.

Sønderborg Kommune har i www.husdyrgodkendelse.dk, foretaget en teoretisk vejledende beregning af staldlugten efter både Ny og FMK's vejledning for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde. Beregningerne er vedlagt som bilag 5.

Den beregnede geneafstand for boligområder i byzone enkelt beliggende boliger i landzonen samt samlet bebyggelse fremgår af tabel 6

Ifølge beregningerne i www.husdyrgodkendelse.dk, ligger nærmeste enkeltbolig uden for 60,08 m fra lugtcentrum, således er genekriteriet overholdt. Se bilag 5.

Tabel 6: Afstande i forhold til lugt

Zone	Beregningsmodel	m i ansøgt drift
Byzone	Ny	189,98 m
Samlet bebyggelse	Ny	106,80 m
Enkeltbolig	Ny	60,08 m

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at ændringen af dyreholdet vil medføre øgede lugtgener, da der vil blive flere dyr på stald samtidig. Ifølge www.husdyrgodkendelse.dk, er afstandene overholdt, således at genekriterierne for lugt er opfyldt. Det forventes at de øgede lugtgener vil være i så begrænset omfang, at der ikke stilles yderligere vilkår til begrænsning af disse.

4.2. Spildevand

Tag- og overfladevand fra stalde afledes til dræn og videre til Snogbæk. Vask af sprøjte og øvrigt materiale foregår på møddingspladsen med afløb til gyllebeholder. Vask foregår med rent vand og højtryksrensere.

I tabel 7 er en oversigt over spildevandstyper og deres håndtering.

Tabel 7 Afledning af spildevand

Spildevandstype	Ledes til
Vask af stalde	Gyllebeholder
Vask af rampe	Vand udledes til vaskeplads
Tagvand fra stalde	Dræn
Regnvand fra gårdsplads	Dræn
Spildvand fra stuehus	Septiktank
Tagvand fra stuehus	Dræn
Vask af maskiner	Fortank

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer at spildevand fra stuehus og befæstede arealer ikke forøges. Sønderborg Kommunes Naturafdeling vurderer at det i forhold til beskyttelse af vandløb, er hensigtsmæssigt med etablering af et forsinkelsesbassin. Da der ikke sker en øget forurening

ved omlægningen, vurderes det dog ikke at være nødvendigt med etablering af et sådan bassin på nuværende tidspunkt. I forbindelse med de nye vandplaner, kan det blive nødvendigt med etablering af et forsinkelsesbassin. Dette vil blive behandlet af afdelingen for Vand og Jord, til den tid, og eventuelt blive påbudt ansøger. Der stilles derfor ikke yderligere vilkår til spild- og overfladevand.

4.3. Flue og rotte bekæmpelse

Til fluebekæmpelse anvendes fluesprøjtemiddel i staldene. Der foretages rottebekæmpelse efter behov, via kommunen.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune stiller vilkår om, at der fortsat skal foretages flue og rottebekæmpelse.

4.4. Affald

Døde dyr afhentes af DAKA efter behov. Pladsen til afhentning af døde dyr findes ved udleveringsrampen, og er befæstet og hævet over terræn. Erhvervsaffald opbevares på Avnbøløstenvej 69. Spildolie opbevares i godkendt beholder inden døre på Avnbøløstenvej 69. Lysstofrør opbevares i maskinhus og bortskaffes til ASA. Oliefiltre opbevares i godkendt beholder på Avnbøløstenvej 69 og bortskaffes ligeledes til ASA.

Miljømyndighedens vurdering

Døde dyr og affald vurderes af Sønderborg Kommune ikke at medføre forøgede gener. Virksomheden skal dog være opmærksom på, at alt affald skal opbevares, transporteres og bortskaffes i overensstemmelse med de til enhver tid gældende bestemmelser og affaldsregulativer. Der henvises til fortegnelsen "Lovgrundlag" i bilag 8.

5. Udbringningsarealer

7.1 Harmoniareal

Ifølge den gældende husdyrgødningsbekendtgørelse må der højst udbringes en husdyrgødningsmængde svarende til 1,4 DE pr. ha pr. planperiode for svin. I tabel 18 er gylleaftaler og udbringningsarealerne angivet.

Tabel 8. Udbringningsarealer og gylleaftaler

	Udspretningsareal	Maks. antal DE/ reduceret antal DE*
Ejet areal	73,50ha	102,9 DE/98,49 DE
Forpagtet Lasse Jørgensen, Aabenraavej 162, 6400 Sønderborg	13,99 ha	19,59 DE/18,75DE
Forpagtet Asmus Madsen, Kalvetoft 15, 6400 Sønderborg	25,76 ha	36,06 DE/34,52 DE
Forpagtet Birgitte og Andreas Lorenzen, Nygårdvej 4, 6100 Haderslev	97,55 ha	136,57 DE/130,72DE
Gylleaftale, Chresten Jørgensen, Nørskov 15, 6200 Aabenraa	33,83 ha	47,4DE
Gylleaftale Mogens Dall, Kidingvej 42, 6200 Aabenraa	28,8 ha	40,3 DE

I alt	273,43	382,8DE/366,40 DE

* 1,34 DE/ha

Med de ansøgte dyreenheder på 340,89 og 1,4 DE/ha, vil der være brug for et harmoniareal på ca. 243,5 ha.

Lorens Peter Lorenzen har en soproduktion på Avnbølstenvej 69, 6400 Sønderborg på 340,87 dyreenheder. Begge ejendomme meddeles godkendelse/tilladelse samtidigt. Arealer for begge ejendomme indgår i denne tilladelse. Der udbringes således en gødningsmængde på i alt 369,7 dyreenheder på arealerne.

Miljømyndighedens vurdering

Da husdyrbrugets samlede udbringningsareal er større end det mindst tilladte jf. Bek. om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. vurderer miljømyndigheden, at harmonikravet er opfyldt.

Jf. afsnit 7.3 må der dog maksimalt udbringes 1,34DE/ha på husdyrbrugets udbringningsarealer.

Hvis der på et tidspunkt ikke er tilstrækkeligt udbringningsareal til rådighed, stilles der vilkår til at dyreholdet derfor mindskes, så de gældende harmonikrav samt krav til max 1,34DE/ha på udbringningsarealer kan overholdes. Sønderborg Kommune vurderer at det med ovenstående vilkår, ikke er nødvendigt med yderligere vilkår til harmoniarealet.

5.1. Påvirkning fra arealerne

I forbindelse med vurderingen af projektets mulige indvirkning på miljøet er der vurderet på, om virksomheden overholder harmonikravet og om der er problemstillinger vedrørende planforhold, som gør sig gældende. Der vurderes også på arealanvendelsens påvirkning af grundvandsressourcerne, vandmiljøet og beskyttet natur i forhold til fosfor, nitrat og ammoniak. Beskyttet natur indebærer naturarealer beskyttet af § 7 i Husdyrloven, § 3 i Naturbeskyttelsesloven, Natura 2000 områder og arter, som er omfattet af Habitatdirektivets bilag IV (bilag IV arter) samt andre relevante artsfredninger. Der vurderes også på arealanvendelsens påvirkning af kulturelementer i landskabet, som f.eks. beskyttede jord- og stendiger og fortidsminder og andre aktuelle fredninger.

Tabel 9 er taget fra IT-ansøgningssystemet. Den viser, hvordan arealerne for bedriften på Avnbølstenvej 69 og Aabenraavej 162 er sammensat og hvor mange hektar, der ligger i udpegede og følsomme områder.

Tabel 9: Udbringningsarealer

	I alt, ha	I nitratfølsomme indvindingsområde ha	I nitrat-klasse 1-3 ha	I fosfor-klasse 1-3 ha
Ejede og forpagtede arealer	210,81	0	101,35	0
Aftalearealer	62,62	0	0	0

Til ejendommene hører 210,81 ha ejet/forpagtede udbringningsarealer samt 62,62 ha aftalearealer.

101,35 ha ejede og forpagtede arealer ligger i Nitratklasse 1. Dette indebærer ifølge det elektroniske ansøgningsskema en DE-reduktionsprocent på 92,79 %. Det reelle dyretryk på arealerne er 1,34 DE/ha og det maksimale DE/ha er beregnet til 1,30. Der kompenseres herfor ved at etablere 1,1 % ekstra efterafgrøder ud over Plantedirektoratets krav. Den reelle N-

udvaskning bliver herefter 46,6 kg N/ha, hvor den maksimale N-udvaskning må være 47,2 kg N/ha. Kravet er derfor overholdt.

Alle arealer er beliggende uden for områder med risiko for overfladeafstrømning. Alle arealer ligger uden for fosforbelastede oplande, der afvander til Natura 2000 områder. Se bilag 5 og 9.

Arealerne i oplandet til Haderslev Fjord, (bilag 7) mark: AL1, AL2, AL3, AL4, AL5, AL6, AL7, AL8, AL9 og AL10 som udgør ca. 97,55 ha, ligger i nitratklasse 1 og i oplandet til et sårbart Natura 2000 område, Lillebælt. De resterende arealer ligger i oplandet til Als Fjord. Tre af arealerne mellem Bovrup og Varnæs er lavbundsområder, men er i okkerklasse IV det vil sige, at der ingen risiko er for okkerudledning. Se bilag 4.

Ingen af arealerne er beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde se bilag 3.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at de generelle krav om fosforoverskud, som er fastlagt i lovgivningen, er overholdt på disse arealer med de sædskifter, som benyttes. Beregningerne i ansøgningssystemet viser da også at kravet om fosforoverskud er overholdt.

Aabenraa Kommune vurderer jf. bilag 13 og 13.1, at det for aftalearealerne i Aabenraa Kommune er tilstrækkeligt at følge de generelle regler på modtagers arealer, det er derfor ikke nødvendigt med § 16.

Arealerne i Haderslev Kommune ligger indenfor nitratklasse I og i oplandet til et sårbart Natura 2000 område (Lillebælt). Haderslev kommune vurderer, at der skal stilles vilkår om reduktion af husdyrtrykket i forhold til de generelle harmonikrav eller reduktion af nitratudvaskningen efter de generelle regler for nitratklasse I. Haderslev kommune vurderer endvidere, at Vandløbslovens bestemmelse om 2 m dyrkningsfri bræmmer vil være tilstrækkeligt til at udbringningen på aftalearealerne ikke vil have en væsentlig miljømæssig påvirkning af Natura 2000 området Lillebælt. Se bilag 8 og 9.

De beregnede mængder kvælstof og fosfor i husdyrgødningen, som tilføres udbringningsarealerne (egne og forpagtede arealer), udgør i nudrift 21.069 KgN/år og 4.955 KgP/år og efter den ansøgte ændring/udvidelse 29.887 KgN/år og 6.769 KgP/år.

Det maksimale antal dyreenheder er beregnet til 1,3 DE/ha på ejede og forpagtede arealer og det reelle dyretryk er beregnet til 1,34 DE/ha. Der skal derfor etableres 1,1 % efterafgrøder ud over plantedirektoratets krav.

Udskiftning af bedriftens udbringningsarealer eller udskiftning af markarealer hos 3. mand til udspreddning eller afsætning af gødning skal anmeldes til kommunen før planårets begyndelse d. 31. august i henhold til gældende regler.

5.2. Beskyttede sten- og jorddiger

Der er et beskyttet sten- og jorddiger langs marken 4-1. De beskyttede sten- og jorddiger er omfattet af bestemmelserne i Museumsloven § 29 a. Det betyder, at de ikke må beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra Sønderborg Kommune. De beskyttede sten- og jorddiger fremgår af bilag 6.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at de beskyttede sten- og jorddiger, der findes på ejendommen, er tilstrækkeligt beskyttede af gældende lovgivning.

5.3. Kultur- og fortidsminder

Der er registreret fortidsminde i umiddelbar nærhed af mark 3-1, med en 100 meter beskyttelseslinje. Fortidsminder, der er omfattet af bestemmelserne i Museumslovens § 29 ikke må ikke ændres. Dette vil sige, at alle foranstaltninger, der indebærer en påvirkning af fortidsminders indhold og overflade, ikke er tilladt. Det registrerede fortidsminde kan ses på bilag 6.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at de kultur- og fortidsminder, der findes på og i nærheden af ejendommene, er tilstrækkeligt beskyttede af gældende lovgivning. Der stilles derfor ikke vilkår.

5.4. Lokalisering og planmæssige forhold

Arealerne i Sønderborg Kommune, i tilknytning til Avnbøløstenvej 69 og Aabenraavej 162 ligger i området omkring Ullerup og Avnbøl. Udbringningsarealerne for de to ejendomme bliver drevet under samme cvr. nr. og de skal derfor alle godkendes. De fleste af arealerne ligger samlede omkring de to ejendomme. Se bilag 2.

Ved udbringningsarealer i eller op ad byzone:

For udbringningsarealer beliggende i eller inden for 200 meter til byzone eller lokalplan udlagt til boligformål, gælder der ifølge Husdyrgødningsbekendtgørelsen, at udbringning af husdyrgødning ikke må finde sted på lørdage, søn- og helligdage.

Et områdes zonestatus fremgår af lokalplan eller af kommuneplanrammen. Se bilag 2.

Lokalplan: Der er ingen lokalplaner på arealerne i tilknytning til Avnbøløstenvej 69 og Aabenraavej 162. Der er lokalplaner for nogle af områderne i umiddelbar nærhed af arealerne. I lokalplanerne, er området omkring Aabenraavej 162, udlagt til erhvervsområde og lettere industri (lokalplan nr. BY3-533, 31-533 og 19-533) der ligger i byzone. Mark 12-0 vest for AM5, AM5, 13-0, 14-2, 14-0, 14-3, 12-0 syd for 13-0, 16-0, 3-2 og ligger inden for 200 meter til lokalplan nr. BY3-533, 31-533 og 19-533.

Kommuneplan: Mark 3-1 og 3-2 ligger inden for kommuneplanrammen, delvist i byzone. Mark 3-0, 3-1, 3-2 12-0 syd for 13-0, ligger inden for 200 meter til et område, hvor der er vedtaget Kommuneplaner beliggende helt eller op til Byzone. Se bilag 2.

Miljømyndighedens vurdering

Mark 3-1 og 3-2 ligger delvist i byzone. For mark 12-0 vest for AM5, AM5, 13-0, 14-2, 14-0, 14-3, 12-0 syd for 13-0, 16-0, 3-2, 3-0, 3-1, gælder der, at udbringning af husdyrgødning ikke må finde sted på lørdage, søn- og helligdage. Sønderborg Kommune stiller ingen supplerende vilkår til arealerne, som vedrører planmæssige forhold. Det vurderes, at de generelle regler i forbindelse med udbringning op til byzone er tilstrækkelige.

5.5. Påvirkninger af søer og vandløb

Udbringningsarealerne afvandes af en række vandløb. Arealerne tættest på anlægget afvandes af Snogbæk der er i Sønderjyllands Amts Regionplan 2005 er målsat som gyde- og yngelopvækstområde for laksefisk (B₁). Målsætningen er ikke opfyldt på strækningen.

Arealerne ved Ullerup afvandes via et mindre vandløb målsat som gyde- og yngelopvækstområde (B₁) til Als Fjord. Målsætningen er ikke opfyldt på strækningen. Arealerne ved Var-næs afvandes af tilløb til Bovrup Bæk der er målsat som karpefiskevand (B₃) tættest på area-

lerne. Målsætningen er ikke opfyldt. Arealerne syd for Bovrup afvander via Bovrup Bæk til Als Fjord. Målsætningen er B1 – gyde- og yngelopvækstområde for laksefisk. Målsætningen er ikke opfyldt på strækningen.

Arealerne på nordsiden af Haderslev Fjord i Haderslev Kommune afvandes af Åstrup Bæk til Haderslev Fjord. Åstrup Bæk er ikke særskilt målsat i Regionplan 2015 men er omfattet af det generelle krav om minimum faunaklasse 5. Denne generelle målsætning er opfyldt på strækningen.

Lundsø er en B-målsat sø ifølge Regionplan 2005. Søen ligger omtrent 440 m fra anlægget. Målsætningen var ikke opfyldt ved det seneste tilsyn. Søen er ikke udpeget som særligt regionalt eller lokalt beskyttelsesområde af Sønderborg Kommune. Der er et enkelt udbringningsareal der ligger tæt herpå, ca. 75 m. Arealet strækker sig med et mindre hjørne, ind i oplandet til søen. Se bilag 4. Der er foretaget depositionsregninger af kvælstof på Lundsø der viser en merbelastning på 0,19 kg N/ha/år.

Udbringningsarealerne er ikke vandløbsnære. Se bilag 4. På mark nr. 5-0 er der på bilag 4 registreret et åbent vandløb. Dette er i realiteten et lukket rørlagt vandløb.

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes, at vandløbslovens samt Husdyrgødningsbekendtgørelsens bestemmelser om dyrkningsfrie bræmmer ved højt målsatte vandløb og forbud af udkørsel af husdyrgødning på stejle skråninger, er tilstrækkelige til at sikre vandløbene mod negative påvirkninger fra driften af arealerne.

Der stilles ikke vilkår vedrørende Lundsø, idet udbringningsarealerne ikke afvander til søen.

5.6. Kvælstof og fosfor til fjord & hav

Kvælstof

Udbringningsarealerne, ejede og forpagtede arealer, afvander til Nybøl Nor, Als Fjord og Flensborg Fjord. Udvaskningen fra rodzonen udgør iflg. beregningerne fra Farm N 45,6 kg N/ha i den nuværende situation og 46,6 kg N/ha i den ansøgte situation. Mellem rodzonen og recipienten sker der iflg. kortværket på www.miljoeportalen.dk en yderligere reduktion på 0-50 %, svarende til ingen yderligere reduktion, hvis man tager udgangspunkt i den laveste værdi i intervallet. Den samlede forøgelse af N-udvaskningen til Als Fjord og Nybøl Nor (Flensborg Fjord) bliver herefter henholdsvis 107 kg N pr. år og 5,1 kg N/år.

Flensborg Fjord er en stor og hydrografisk kompleks fjord. Det samlede areal for hele fjordsystemet er 296 km², hvoraf 176 km², ca. 60 % er dansk, jf. Sønderjyllands Amts basisanalyse del II. På grund af den hydrografiske kompleksitet er fjorden inddelt i 3 afsnit: inderfjord, Nybøl Nor og yderfjord. Volumener og de hypsografiske 80 % dybder for inder- og yderfjord er beregnet på baggrund af både den danske og tyske del.

Nybøl Nor og Sildekulen er et saltvandsområde forbundet med Flensborg Fjord gennem en snæver passage ved Egersund. Arealet er på 801 ha iflg. Sønderjyllands Amts basisanalyse del II og maksimumdybden er 13 m. Voluminet er på 28,4*10⁶ m³. Salinitetsforholdene følger forholdene i Flensborg Fjord. Vandudskiftningen er beregnet til ca. 12 dage, men kan ved specielle vindstuvningshændelser i Flensborg Fjord være betydelig kortere. Nybøl Nor er et internationale naturbeskyttelsesområde, EF-Fuglebeskyttelsesområde F 64.

Nybøl Nor er tillige målsat som naturvidenskabeligt interesseområde i Sønderjyllands Amts regionplan 2005, der er ophøjet til landsplandirektiv efter kommunalreformen. Målsætningen er ikke opfyldt på grund af en for stor belastning med næringsstoffer, herunder kvælstof, samt miljøfremmede stoffer (Basisanalyse for EF-Fuglebeskyttelsesområde F64 Flensborg Fjord og Nybøl Nor).

Det samlede opland til Flensborg Fjord udgør 14 868 ha ekskl. oplandet til Nybøl Nor, svarende til at belastningen fra udbringningsarealet udgør 0,03 % af fjordens samlede belastning. Ifølge udkast til vandplan for hovedvandopland 1.11 Lillebælt/Jylland udgør den nuværende påvirkning fra land til Nybøl Nor (2001-2005) 108 tons N/år. Den målsatte påvirkning er opgjort til 37 tons N, svarende til et indsatsbehov på 66 %. Det forventes ikke, at målopfyldelse kan nås inden 2015.

Yderst i Flensborg Fjord ligger Habitatområde 173 Bredgrund. Se bilag 9. Oplandet til den ydre del af Flensborg Fjord er 10 870 ha iflg. Sønderjyllands Amts basisanalyse del II. Udbringningsareal 4-2 udgør 0,05 % af oplandsarealet. Ifølge udkast til vandplan for hovedvandopland 1.11 Lillebælt/Jylland udgør den nuværende påvirkning fra land til Flensborg Yderfjord (2001-2005) 196 tons N/år. Den målsatte påvirkning er opgjort til 69 tons N, svarende til et indsatsbehov på 65 %. Det forventes ikke, at målopfyldelse kan nås inden 2015.

Als Fjord er et havområde på 33,27 km², og med et vandvolumen på 4,98*10⁸ m³. Maksimumdybden er 33,2 m. Området er lagdelt gennem sommermånederne. Bundsaliniteten er 16-19 ‰. Den yderste del af fjorden er udlagt som et naturgivent iltsvindsområde. Der er udlagt spildevandsnærområde ved Ballebro.

Als Fjord er målsat med en generel målsætning. Målsætningen er ikke opfyldt. Herudover er den nordlige del af Als Fjord målsat som naturgivent iltsvindsområde. Als Fjord er ikke udpeget som Natura 2000 område, men er i den tidligere regionplan 2005 fra Sønderjyllands Amt målsat med en generel målsætning og en skærpet målsætning/naturgivent iltsvindsområde. Målsætningen for Als Fjord indebærer at badevandskvaliteten skal være god, og de biologiske kriterier for tilstedeværelsen af et upåvirket eller kun svagt påvirket plante- og dyreliv skal være opfyldt. Den generelle målsætning er ikke opfyldt jf. basisanalyse for vanddistrikt 50 del II.

Ifølge udkast til vandplan for hovedvandopland 1.11 Lillebælt/Jylland udgør den nuværende påvirkning til Als Fjord (2001-2005) 235 tons N/år. Den målsatte påvirkning er opgjort til 69 tons N, svarende til et indsatsbehov på 70 %. Det forventes ikke, at målopfyldelse kan nås inden 2015.

Oplandet til Als Fjord udgør 9958 ha. Udbringningsarealerne til Als Fjord udgør 107,12 ha svarende til 1,07 %. Se bilag 4.

Der er i henhold til lovgivningens beskyttelsesniveau for nitrat til overfladevand krav om reduceret husdyrgødningstryk på 5,12 ha, mark 4-2, der afvander til Nybøl Nor og på arealerne der afvander til Haderslev Fjord. De nævnte arealer er omfattet af nitratklasse I, dvs. at deres evne til at denitrificere er ringe og ligger mellem 0 og 50 pct., hvilket indebærer at der kun må tilføres husdyrgødning svarende til 85 % af den maksimalt tilladelige kvælstofbelastning.

Miljømyndighedens vurdering

Et af udbringningsarealerne, 4-1, afvander til Nybøl Nor, der er et Natura 2000 område, som indgår i EF-Fuglebeskyttelsesområde nr. 64. Udbringningsarealerne i oplandet til Nybøl Nor er på den baggrund pålagt restriktioner, idet de er omfattet af Nitratklasse 1, hvilket indebærer at de kun må tilføres 85 % af den maksimalt tilladelige kvælstofbelastning. Ved den konkrete vurdering af påvirkningen af området anbefales det i Kammeradvokatens "Udkast til praksisnotat om miljøklagenævnets praksis i sager om miljøgodkendelse af husdyrbrug" af 28.5.2009 at tage udgangspunkt i en sammenligning af udbringningsarealets størrelse i forhold til oplandet til Natura 2000 området. Udbringningsarealet udgør ca. 0,04

% af oplandsarealet til Nybøl Nor. På den baggrund vurderer Sønderborg Kommune, at udvaskningen af nitrat ikke vil påvirke Natura 2000 området negativt.

Udbringningsarealet til den ydre del af Flensborg Fjord, hvor Habitatområde 173 Bredgrund ligger placeret, udgør 0,05 % af oplandsarealet. Ifølge NOVANAs model over havstrømningen vil næringsstoffer ikke strømme mod Bredgrund. Se bilag 8 og 9. På den baggrund, og på baggrund af vandudskiftningen og opblandingen i denne del af fjorden, vurderer Sønderborg Kommune, at udvaskningen af nitrat ikke vil påvirke Natura 2000 området væsentligt. I alt 107,12 ha afvander til Als Fjord, der ikke er udpeget til Natura 2000 område.

Oplandet til Als Fjord er på den baggrund ikke belagt med restriktioner mht. kvælstofbelastning. Udbringningsarealet til Als Fjord udgør 1,08 % af det samlede oplandsareal (oplandet til Als Fjord er 9958 ha). På den baggrund vurderer Sønderborg Kommune, at Als Fjord ikke vil blive påvirket negativt af udvaskning med nitrat ved gennemførelse af projektet.

Sønderborg kommune vurderer fælles for de marine områder, at der på baggrund af vedtagne vandplaner og hertil svarende handleplaner samt gennemførelse af regeringens ”grøn vækst” vil kunne ske reduktioner i kvælstofudledningen til Als Fjord gennem en årrække.

Fosfor

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer og aftalearealer er beliggende i oplande til et Natura 2000 område (internationalt naturbeskyttelsesområde), der i henhold til Skov- og Naturstyrelsens kortværk er overbelastet med fosfor. Derfor skal der ikke, i henhold til lovgivningen, stilles krav til fosforoverskuddet på bedriften, hvis der ikke konkret vurderes behov herfor. Imidlertid er kravet til P-overskud overholdt ifølge ansøgningsskemaet op husdyrgodkendelse.dk. Ifølge dette ansøgningsskema er P-overskuddet på 5,57 kg P/ha/år.

Miljømyndighedens vurdering

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer og aftalearealer er beliggende i oplande til et Natura 2000 område (internationalt naturbeskyttelsesområde), der i henhold til Skov- og Naturstyrelsens kortværk er overbelastet med fosfor. Da kravene til P-overskud samtidig er overholdt ifølge ansøgningsskemaet i www.husdyrgodkendelse.dk, vurderer Sønderborg kommune, at ingen af vandområderne vil blive påvirket væsentligt i negativ retning ved udvaskning af fosfor ved en gennemførelse af projektet.

Nitrat til grundvand

Ved ansøgning om tilladelse eller godkendelse til etablering, ændring eller udvidelse af et husdyrbrug med udbringningsarealer helt eller delvist inden for nitratfølsomme indvindingsområder, er der ifølge lovgivningen et generelt krav om, at nitratudvaskningen fra rodzonen ikke må stige som følge af projektet, hvis udvaskningen overstiger 50 mg nitrat pr. liter i den ansøgte drift. Beregninger skal foretages i Farm-N, der er et modelværktøj udviklet af Danmarks Jordbrugsforskning. Værktøjet er indbygget i det digitale ansøgningssystem.

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer eller aftalearealer er placeret inden for nitratfølsomme indvindingsområder.

Miljømyndighedens vurdering

Udbringningsarealerne er ikke beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder. På baggrund heraf vurderer Sønderborg Kommune, at projektet ikke medfører væsentlige problemer i forbindelse med nitratbelastning af grundvandsressourcer.

5.7. Beskyttet natur

Der indgår ikke § 3 beskyttet natur på udbringningsarealerne, men en del af arealer grænser op til eller omkranser søer. Se tabel 12.

Tabel 12. § 3 beskyttet natur

Mark	§ 3 naturtype	Ejet/forpagtet	Aftalearealer	Type
1-0	Sø	x		Omkranser sø
AM 5	Sø	x		Omkranser sø og grænser op til et andet
12-0 (vest for AM5)	Sø	x		Grænser op til sø
4-1	Sø	x		Grænser op til sø

Vandhullerne kan potentielt være levesteder for Bilag IV arter som Spidssnudet frø, Løvfrø samt Stor Vandsalamander.

Ingen af udbringningsarealerne ligger indenfor natur, som er beskyttet i henhold til § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Miljømyndighedens vurdering

Med henblik på at sikre de § 3 beskyttede søer og vandhuller bedre mod indsvivning af næringsstoffer og give mulighed for en mere varieret flora og fauna i de umiddelbare omgivelser, der findes i forbindelse med udbringningsarealerne, stilles vilkår om en 5 m dyrknings-, sprøjte- og gødskningsfri bræmme omkring § 3 søer og vandhuller der ligger på eller grænser op til, markerne 1-0, 12-0 vest for AM5), 4-1 og AM5.

5 meter bræmmen omkring vandhullet og søer sikrer, at vandhullet og søer beskyttes mod randeffekt fra det dyrkede areal. Det betyder, at der ikke sker overfladeafstrømning fra landbrugsarealet og til søen, og at søen derfor ikke bliver overbelastet med næringsstoffer. Da bræmmen ikke dyrkes sker der ingen jordbearbejdning og derfor vil der til stadighed være vegetation på arealet til at bremse overfladeafstrømningen og jorderosion af næringsstoffer og der vil være vegetation til at optage den næring, som modtages fra den omkringliggende mark. At sprøjtning ikke er tilladt sikrer, at vegetationen ikke sprøjtes væk, så der ikke er vegetation til at optage næringsstoffer og forebygge jorderosion til vandhullet. Desuden vil bræmmen gøre vandhullet mere attraktivt for Stor Vandsalamander, da der også vil være mulighed for fødesøgning på arealet.

For arealernes vedkommende vurderes de generelle bestemmelser i husdyrgødningsbekendtgørelsen at være tilstrækkelige til at beskytte de tilgrænsende § 3 områder. Der stilles derfor ikke vilkår.

5.8. Natura 2000

Der er ikke udbringningsarealer beliggende i Natura 2000 områder.

Det udbringningsareal der ligger nærmest Natura 2000 område med terrestriske naturtyper (Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov (H83)), er mark 4-1 der ligger ca. 5.250 meter øst for området. Udpegningsgrundlaget er de 11 habitattyper, som er indeholdt i skoven:

- 3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger,
- 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks,
- 7120 Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse,
- 7140 Hængesæk og andre kærsumfund dannet flydende i vand,

- 7220 Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand,
- 7230 Rigkær, 9120 Bøgeskove på morbund med kristtorn,
- 9130 Bøgeskove på muldbund,
- 9160 Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund,
- 91D0 Skovbevoksede tørvemoser,
- 91E0 Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld) og 1 art (Stor vandsalamander).

Habitatområdet er følsomt over for næringsstofpåvirkning (tålegrænse 10-20 kg N/ha/år).

Et af udbringningsarealerne, 4-1, afvander til fuglebeskyttelsesområdet Flensborg Fjord og Nybøl Nor (F64). I udpegningsgrundlaget indgår Troldand, Bjergand, Hvinand og Toppet skallesluger. Tre af arterne på udpegningsgrundlaget (Troldand, Bjergand og Hvinand) lever af bunddyr som f.eks. blåmuslinger, medens toppet skallesluger lever af fisk. Arterne vil indirekte være følsomme over for en for stor tilførsel af næringsstoffer, idet der kan opstå ilt-svind med efterfølgende død af bunddyr og fisk.

Det nærmeste øvrige Natura 2000 område er Augustenborg Skov (Habitatområde 200) der ligger omtrent 10 km øst for det nærmeste udbringningsareal. I den yderste del af Flensborg Fjord ligger Habitatområde 173 Bredgrund, der på udpegningsgrundlaget har 1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand og 1170 Rev.

Miljømyndighedens vurdering

Afstanden til det nærmeste Natura2000 område (Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov (H83)) med terrestriske naturtyper der er næringsfølsomme, er så stor at det vurderes at der ikke vil være negative påvirkninger på områderne som følge af projektet. Udbringningsarealet 4-1 afvander til fuglebeskyttelsesområdet Flensborg Fjord og Nybøl Nor (F64). I afsnit 7.5 har Sønderborg kommune vurderet, at udbringningsarealet udgør så lille en del af oplandet til natura 2000 området, at dette ikke vil blive påvirket af udledningen. Det samme gælder det i yderfjorden beliggende Natura 2000 område Bredgrund (H173). Se bilag 8 og 9.

Der foreligger endnu ikke naturplaner, som specificerer hvilke tiltag, der skal iværksættes for at opnå gunstig bevaringsstatus for Natura 2000 områdenes naturtyper og arter, og der er ikke kendskab til forhold som for bevarelsen af de internationale naturbeskyttelsesområder kræver umiddelbar indgriben.

Det vurderes, at indtil vedtagne naturplaner foreligger, vil kravene til udledninger fra projektet være tilstrækkelige til, at der ikke sker en væsentlig negativ påvirkning af de internationale naturbeskyttelsesområder. Kommunen foretager derfor ikke en nærmere konsekvensvurdering, jf. bek. nr 408 af 1. maj 2007.

5.9. Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)

I habitatdirektivets Bilag IV er opført en række arter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, ifølge habitatdirektivets artikel 12d, at yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges.

Af faglig rapport fra DMU nr. 637 (håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV) fremgår en oversigt over arters udbredelse i grid på 10 x 10 km fordelt over hele landet. Af listen fremgår følgende arter registreret i nærområdet:

- Dværgflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*)

- Brunflagermus (*Nyctalus noctula*)
- Sydflagermus (*Eptesicus serotinus*)
- Pipistrellflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*)
- Vandflagermus (*Myotis daubentonii*)
- Langøret flagermus (*Plecotus auritus*)
- Troldflagermus (*Pipistrellus nathusii*)
- Markfirben (*Lacerta agilis*)
- Stor Vandsalamander (*Triturus cristatus*)

Registreringer viser, at der er naturarealer og biotoper, som potentielt kan være levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted for bilag IV arter på arealet 1-0. Dette gælder arter som Stor Vandsalamander, Løvfrø og Spidssnudet frø. Spidssnudet Frø er observeret i 2001 i vandhullet på arealet og indikerer at der er levedygtige bestande af arten i området som ikke er registreret. Det vurderes på den baggrund, at vandhullet på eller op til mark 1-0, 12-0(vest for AM5) og AM5 er potentielle levesteder for Stor Vandsalamander og Spidssnudet Frø.

Miljømyndighedens vurdering

Flagermus-arterne anvender gamle, hule træer og bygninger som f.eks. lader som dagskjul og i visse tilfælde også som yngle- og overvintringssted. Fødesøgning finder sted i det åbne land, langs skovbryn, i haver og over vandområder. Sønderborg Kommune vurderer, at projektet ikke vil påvirke gamle træer eller eksisterende bygninger med mulige dagskjul eller flagermusenes fødesøgningsmuligheder over det åbne land, idet der ikke sker væsentlige ændringer i arealanvendelsen.

Potentielle levesteder for markfirbenet vil være tørre skrænter, stendiger og vejskrånninger. Sønderborg Kommune vurderer, at sådanne områder ikke vil blive påvirket negativt i forbindelse med projektet.

For paddearternes vedkommende vil de potentielle levesteder omfatte vandhullerne og deres nærmeste omgivelser. Med henblik på at sikre varierede omgivelser og levesteder for Bilag IV arten stor vandsalamander, samt potentiel forekomst af Bilag IV arten spidssnudet frø, samt sikre en mindre tilførsel af næringsstoffer gennem indsvivning, er der i afsnit 7.5 stillet vilkår om 5 m gødsknings- og sprøjtefri bræmmer omkring vandhuller på eller op til udbringningsarealer, mark 1-0, 12-0(vest for AM5) og AM5.

Sønderborg Kommune vurderer, at disse tiltag vil være tilstrækkelige til, at Bilag IV arterne og deres levesteder ikke vil påvirkes negativt som følge af gennemførelse af projektet.

6. Generelle regler

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af en landbrugsejendom og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen forudsættes kendt og skal følges. I bilag 12 er nævnt en række af de gældende vejledninger og lovgrundlag.

7. Høring

Der har forud for tilladelsen været foretaget en høring af ejere af Aabenraavej 163]. Høringen fandt sted i perioden fra 17. til 27. november 2009.

Høringen gav ingen kommentarer.

Et udkast har været i høring hos Martin Ugilt Thomsen Landbosyd og ansøger Lorens Peter Lorenzen, i perioden 5. januar til 1. februar 2010. Høringen gav enkelte kommentarer, der er indarbejdet i denne tilladelse.

8. Konklusion

Sønderborg Kommune har behandlet ansøgningen om ændring af ejendommen Aabenraavej 162 6400 Sønderborg, efter § 10 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*, og vurderer, at det ansøgte må antages ikke at få væsentlig indflydelse på miljøet. Der gives derfor tilladelse til ændring af produktionen fra 16 køer, 60 opdræt og 180 polte 30-102 kg, svarende til 42,1 De, til 800 slagtesvin fra 45-130 kg svarende til 30, 5 DE.

Tilladelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for i beskrivelsen af ejendommen samt i vurderingen af ændringen. Tilladelsen omhandler alene den del af virksomheden, der er berørt af ændringen. Tilladelsen skal være udnyttet senest 2 år efter denne tilladelse meddeles 19. maj 2010.

Sønderborg Kommune har vurderet svarene i ansøgningsskemaet, og finder at de er i overensstemmelse med kommunens oplysninger. Det er Sønderborg Kommunes vurdering, at påvirkningerne fra anlægget som følge af den ansøgte ændring, må forventes ikke at påvirke miljøet væsentligt.

De efterfølgende vilkår vurderes at kunne begrænse risikoen for forurening og ikke-uvæsentlige gener. Hvis der mod forventning skulle opstå væsentlige gener for de omkringboende eller andre uforudsete gener i forbindelse med ændringen, kan Sønderborg Kommune foranledige, at generne reduceres, ved at meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger jf. Miljøbeskyttelseslovens § 42.

9. Klagevejledning

Denne tilladelse er meddelt i overensstemmelse med kapitel 3, i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*.

Tilladelsen kan indenfor en frist på 4 uger – fra den er offentliggjort i de lokale dagblade - påklages til Miljøklagenævnet af:

Gårdejer Lorens Peter Lorenzen
 Miljøministeren, post@rib.mim.dk
 Sundhedsstyrelsen, syd@sst.dk
 Arbejdstilsynet, at@at.dk
 Det Økologiske råd husdyr@ecocouncil.dk
 Danmarks naturfredningsforening, dn@dn.dk
 Danmarkssportsfisker forbund, jkt@sportsfiskerforbundet.dk
 Dansk ornitologiske forening, dof@dof.dk

Tilladelsen kan påklages i overensstemmelse med reglerne i kapitel 7 i ”Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug”.

En kopi af denne tilladelse er sendt til:

Gårdejer Lorens Peter Lorenzen
Rådgiver Martin Ugilt Thomsen, Landbosyd
Miljøministeren, post@rib.mim.dk
Sundhedsstyrelsen, syd@sst.dk
Arbejdstilsynet, at@at.dk
Det Økologiske råd husdyr@ecocouncil.dk
Danmarks naturfredningsforening, dn@dn.dk
Danmarkssportsfisker forbund, jkt@sportsfiskerforbundet.dk
Dansk Ornitologiske Forening, dof@dof.dk

En eventuel klage skal være skriftlig. Klagen skal sendes til Sønderborg Kommune, Landbrugsafdelingen, Rådhusstorvet 10, 6400 Sønderborg, som videresender den til Miljøklagenævnet sammen med det materiale, der ligger til grund for sagens bedømmelse. Klagen skal være modtaget af Sønderborg Kommune inden klagefristens udløb den **16. juni 2010, kl. 15.00**. klagen skal sendes til [email: landbrug@sonderborg.dk](mailto:landbrug@sonderborg.dk), eller SØKO postboks 530. 6400 Sønderborg.

Et eventuelt sagsanlæg skal ifølge § 90 i Lov om godkendelse m.v. af husdyrbrug, være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er modtaget, eller – hvis sagen påklages – inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger.

Vilkår for etablering og drift

Dyreholdet

1. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretningen udført som beskrevet nedenfor:

Dyrehold og staldtype	Vægt- -grænser	Antal års-dyr	Stiplad-ser	DE
Polte delvist spaltegulv	45-130 kg	800	250	28,5

Den samlede produktion må ikke overstige 28,5 DE på årsplan.

Drift og indretning

2. Der skal føres en driftsjournal over dyreholdet. Driftsjournalen skal indeholde oplysninger og dokumentation for antal indkøbte dyr og evt. salg af levende dyr samt vægt heraf, antal dyr bortskaffet til destruktion samt antal og vægt af dyr sendt til slagting. Driftsjournalen skal fremvises til miljømyndigheden på forlangende og dokumentationen skal gemmes i minimum 5 år.
3. Der må maksimalt være 250 dyr på stald af gangen.
4. Der skal overfor miljømyndigheden, i det omfang de forefindes, kunne fremlægges slagterifregninger, driftsregnskaber, besætningslister, der kan dokumentere husdyrholdets størrelse og sammensætning.
5. Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer: Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver referencetiden inden for den pågældende periode.

Mandag-fredag kl. 07-18 (8 timer) Lørdag kl. 07-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 07-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-07 (1/2 time)	Alle dage kl. 22-07 Maksimal værdi
55 db (A)	45 db (A)	40 db (A)	55 db (A)

6. Miljømyndigheden kan forlange, at virksomheden skal dokumentere, at støjgrænserne er overholdt. Målinger/beregninger skal foretages og afrapporteres som ”miljømåling - ekstern støj” i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger nr. 6 fra 1984 og nr. 5 fra 1993.
7. Der skal overalt på ejendommen føres en effektiv flue og rottebekæmpelse samt forebyggende foranstaltninger mod fluer og rotter. Flue og rottebekæmpelse skal ske i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratoriums.

Gødning

8. Der skal altid være en opbevaringskapacitet for fast og flydende husdyrgødning på mindst 9 måneder på husdyrbruget.
9. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
10. Der stilles vilkår til at der omkring Vandhullet på matrikel 46b Ullerup, Ullerup etableres en 5 m dyrkningsfri bræmme. Se bilag 6.

Affald

11. Affald skal opbevares efter til enhver tid gældende affaldsregulativer fra Sønderborg Kommune.

Uheld og risici

12. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til: * Alarmcentralen, tlf.: 112 og efterfølgende straks at underrette: * Tilsynsmyndigheden, Landbrugsgruppen, Sønderborg Kommune, tlf.: 8872 4085.

Vilkår til arealer

13. .Kopier af nye og ændrede aftaler om udbringningsarealer skal fremsendes til Sønderborg Kommune, når disse indgås. Der skal medsendes oplysninger om følgende: arealets størrelse, arealets beliggenhed, aftaleparternes navn, adresse, CVR-nr. og dato for indgåelse af aftalen.
14. Arealerne skal drives, som beskrevet i ansøgningen, de supplerende oplysninger og som sammenfattet i godkendelsens miljøtekniske beskrivelse, medmindre vilkårene i denne godkendelse, lovændringer og senere afgørelser foreskriver andet.
15. Den del af godkendelsen der vedrører arealerne, skal være kendt af de personer, der er beskæftiget med den pågældende del af arealdriften.
16. Der må maksimalt udbringes husdyrgødning på bedriftens udbringningsarealer svarende til 1,34 DE.
17. Der skal på bedriftens udbringningsarealer være mindst 1,1 % efterafgrøder ud over de til en hver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår, artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødskning. Hverken de ekstra efterafgrøder eller de lovpligtige efterafgrøder må erstattes af ”grønne marker”.
18. Udskiftning af udbringningsarealer skal godkendes af Sønderborg Kommune.

Kvælstof og fosfor til overfladevand

19. Der må ikke etableres afvandingsrender på markerne til afledning af vand til åer, bække, grøfter, dræn eller søer.
20. Der må ikke tilføres arealerne anden organisk gødning med indhold af fosfor.

Påvirkning arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)

21. Der skal være en 5 m dyrknings-, sprøjte- og gødskningsfri bræmme omkring § 3 søer og vandhuller der ligger på eller grænser op til, markerne 1-0, 12-0 vestfor AM5), 4-1 og AM5, med henblik på at sikre varierede omgivelser og levesteder for Bilag IV arten Stor Vandsalamander, samt potentiel forekomst af Bilag IV arten Spidssnudet Frø, samt sikre en mindre tilførsel af næringsstoffer gennem indsivning. De fem meter måles fra vandhullets kronekant lig praksis for bræmmer langs vandløb. Bræmmerne må gerne slås.
22. Der skal etableres en 2 m bred gødnings- og sprøjtefri bræmme, hvor udbringningsarealerne grænser op til vandløb omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3.

Ved ophør:

23. Ved ophør med svineproduktion skal ansøger tømme stalde og anlæg for dyr og gødning, bortskaffe kemikalier m.v. samt sløjfe unødvendige olietanke.

Ikrafttrædelse og tidsfrister

24. Tilladelsen træder i kraft den 19. maj 2010.
25. Tilladelsen bortfalder, såfremt tilladelsen ikke er benyttet senest 2 år fra den meddelte dato. Hvis kun en del tilladelsen er udnyttet, bortfalder den del der ikke er udnyttet ligeledes efter 2 år.
26. Vilkår fastsat i denne tilladelse skal overholdes fra det tidspunkt, hvor de omfattede bygninger og anlæg tages i brug.

Generelt

27. Tilladelsen kan indenfor en frist på 4 uger, fra tilladelsen er meddelt, påklages til Miljøklagenævnet. Klagevejledning er vedlagt tilladelsen. Klagefristen udløber 16. juni 2010 kl. 15.00.
28. Hvis afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i tilladelsen eller helt at ophæve tilladelsen.
29. Hvis tilladelsen udnyttes inden klagefristens udløb – og inden en eventuel klage er afgjort af klagemyndigheden – sker udnyttelsen på virksomhedens ansvar.
30. Tilladelsen omfatter udelukkende forholdet til miljølovgivningen. Andre godkendelser/tilladelser i forhold til anden lovgivning (fx byggeloven, planloven, samlebeholdtgodkendelse m.v.) skal søges separat.

Susanne Bigum Mortensen
Landbrugsafdelingen
Natur og Miljø
Sønderborg Kommune

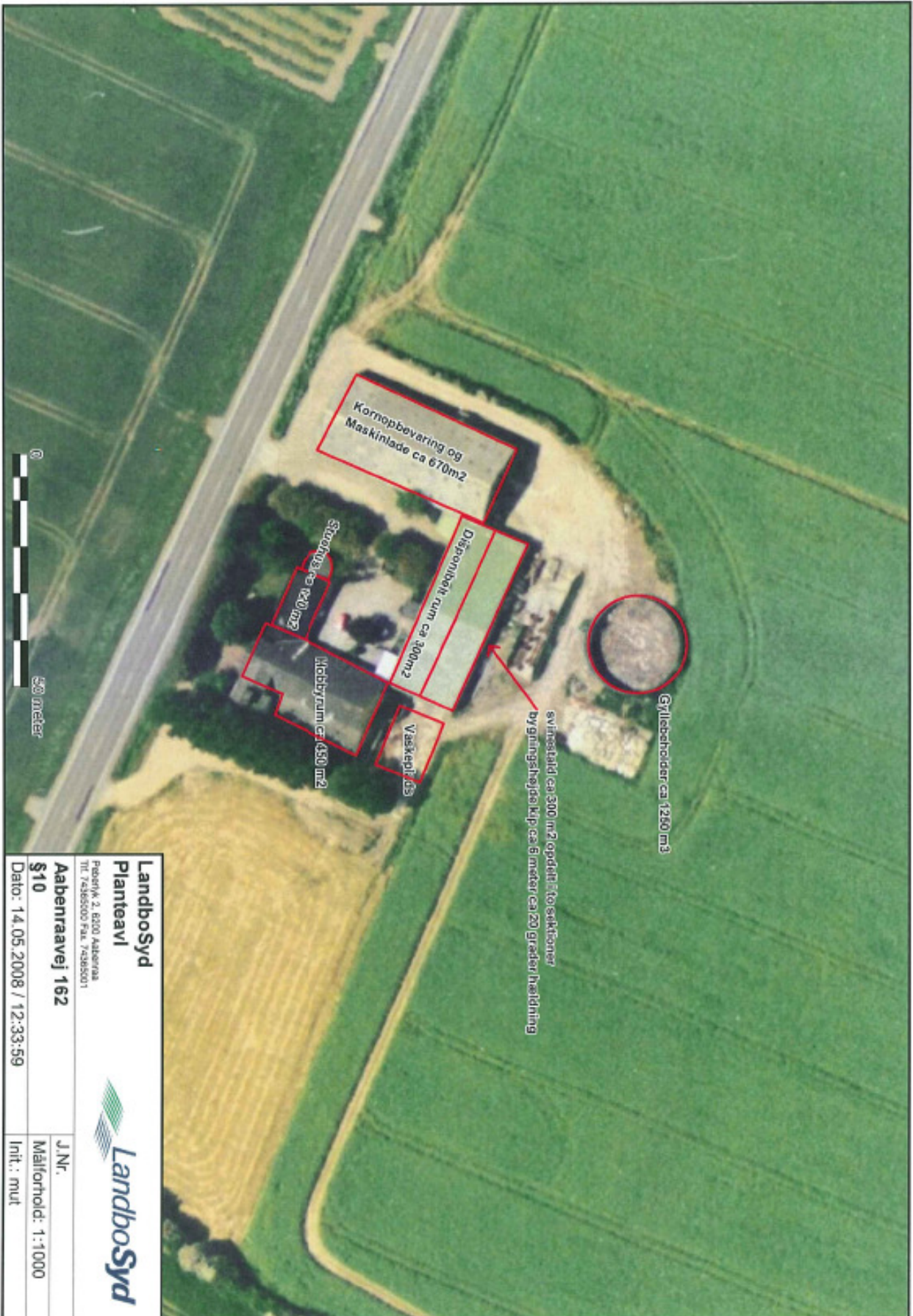
BILAG

Ansøgningsskema

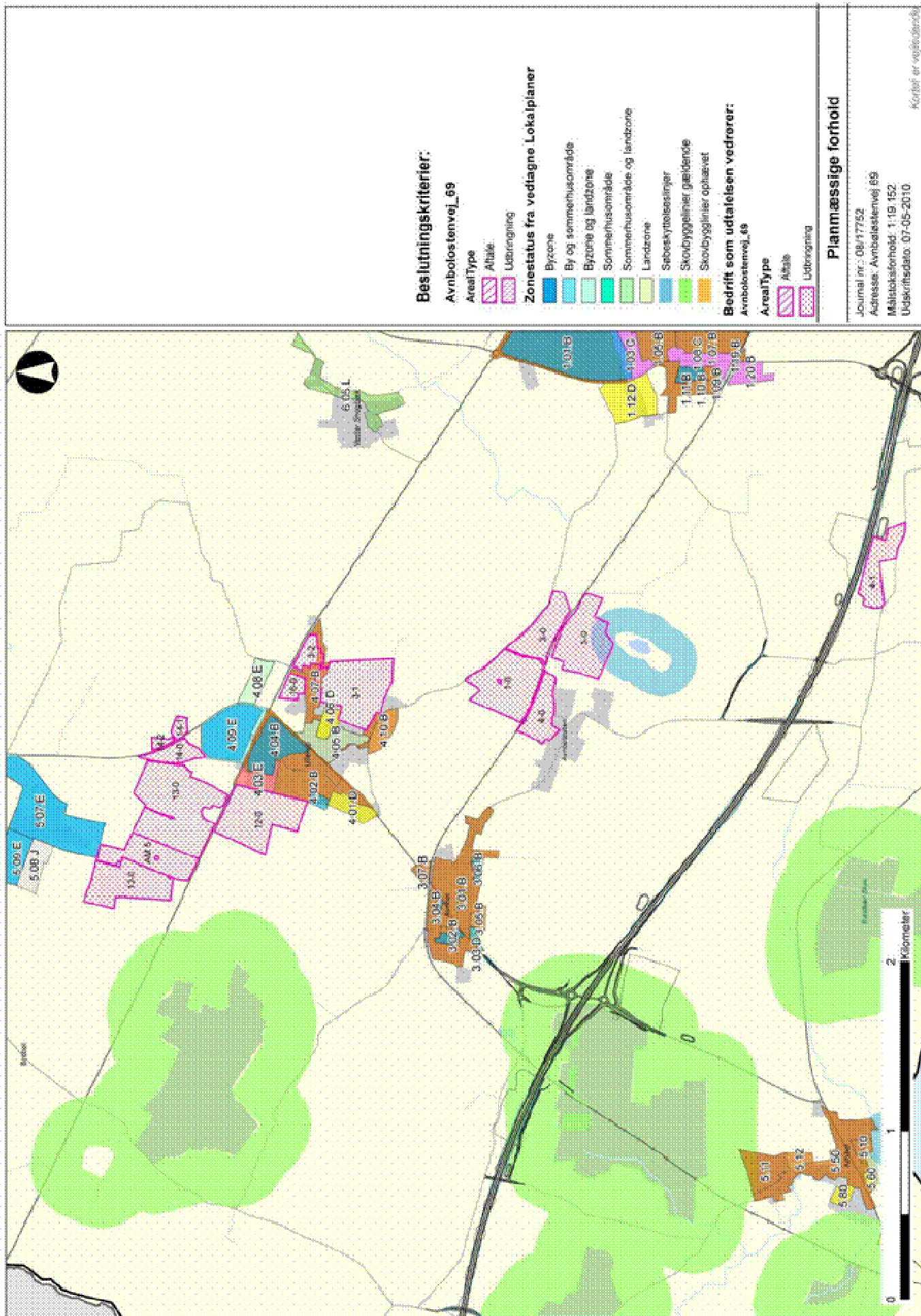
Bilag 1

Ansøger m.v.					
	Navn	Adresse og evt. e-post		Telefonnr.	
Ansøger	Lorens Peter Lorenzer	Avnbøløstenvej 69, 6400 Sønderborg		74 46 13 52	
Ejer/ejere	Lorens Peter Lorenzer	Avnbøløstenvej 69, 6400 Sønderborg		74 46 13 52	
	Adresse	CVR-nr.	CHR-nr.	Matrikelnr.	
Husdyrbrugets ejendom/ejendomme	Aabenraavej 162, 6400 Sønderborg	10633370	49258	46b Ullerup ejerlav, Ullerup	
Husdyrproduktion					
	Dyreart	Antal dyr		Dyreenheder (DE)	
Nuværende produktion					
Fremtidig produktion	Slagtesvin	800 (45 – 130 kg)		30,5 DE	
Arealer					
					Hektar
Bedriftens samlede areal (incl forpagtede)					121,75
Bedriftsarealer til udbringning af husdyrgødning (Incl forpagtede)					113,11
Tilforpagtede arealer til udbringning af husdyrgødning					42,64
Husdyrgødning tilført og fraført bedriften					
	Modtager	CVR-nr.	CHR-nr.	Skriftlig aftale	Fraført, DE
Husdyrgødning fraført bedriften	Se ansøgning om § 12 for Avnbøløstenvej 69A skema 4662			Ja	119,67
				Ja	65,45
				ja	36,36
	Afgiver	CVR-nr.	CHR-nr.	Skriftlig aftale	Tilført, DE
Husdyrgødning og anden organisk gødning tilført bedriften	Se ansøgning om §12 skema 4662 Ansøger forbeholder sig ret til at fylde op med gylle fra andre bedrifter				
Kortmateriale					
					Vedlagt
Nuværende bygninger og planlagt byggeri samt eksisterende og fremtidig beplantring					Ja
Bedriftens samlede arealer samt bedriftens udbringningsarealer, inkl. aftalearealer					Ja
Miljø, natur, landskab og naboforhold					
				ja	nej
1	Overholder stalde, gødningsopbevaringsanlæg o. lign afstandskravene til vandforsyningsanlæg, vandløb og søer, veje, levnedsmiddelvirksomhed, beboelse og naboskel?			X	
2	Overholder anlæggene afstandskravene til eksisterende og fremtidige byzoner og sommerhusområder samt lokalplanlagte områder i landzone? (afstandskravet er 50 m og ikke, som det står i vejledningen 300m)			X	
3	Ligger anlæggene mere end 300 m fra beskyttede naturtyper?			X	
4	Ligger udbringningsarealerne uden for arealer med et direkte fald på 12° eller mere ned til søer og vandløb?			X	
5	Ligger anlæggene uden for registrerede og udpegede lavbundsarealer?			X	
6	Ligger udbringningsarealerne uden for nitratklasserne II og III?			X	
7	Ligger udspretningsarealerne uden for lavbundsarealer og drænedede lerjorde med P-tal over 6, der afvander til Natura 2000-områder overbelastet med fosfor?			X	
8	Ligger udbringningsarealerne uden for nitratfølsomme indvindingsområder?			X	
9	Ligger husdyrbruget uden for fredede områder, Natura 2000-områder eller beskyttede naturarealer?			X	
10	Ligger nye anlæg og udvidelser af eksisterende anlæg uden for områder med landskabelig værdi eller værdifulde kulturmiljøer?			X	

Bilag 1.1

LandboSyd	
Planteavl	
Pocotik 2, 8200 Aabenraa Tlf. 74365000 Fax. 74365011	
Aabenraavej 162	
§10	
Dato: 14.05.2008 / 12:33:59	
J.Nr.	Målforhold: 1:1000
Int.: mut	

Beslutningskriterier:

Avnbølstenvej_69

ArealType

Altale

Udstyrning

Zonestatus fra vedtagne Lokalplaner

Byzone

By og sommerhusområde

Byzone og landzone

Sommerhusområde

Sommerhusområde og landzone

Landzone

Sebeskyttelseslinjer

Skovdyggelinier gældende

Skovdyggelinier ophævet

Bedrift som udtalelsen vedrører:

Avnbølstenvej_69

ArealType

Altale

Udstyrning

Planmæssige forhold

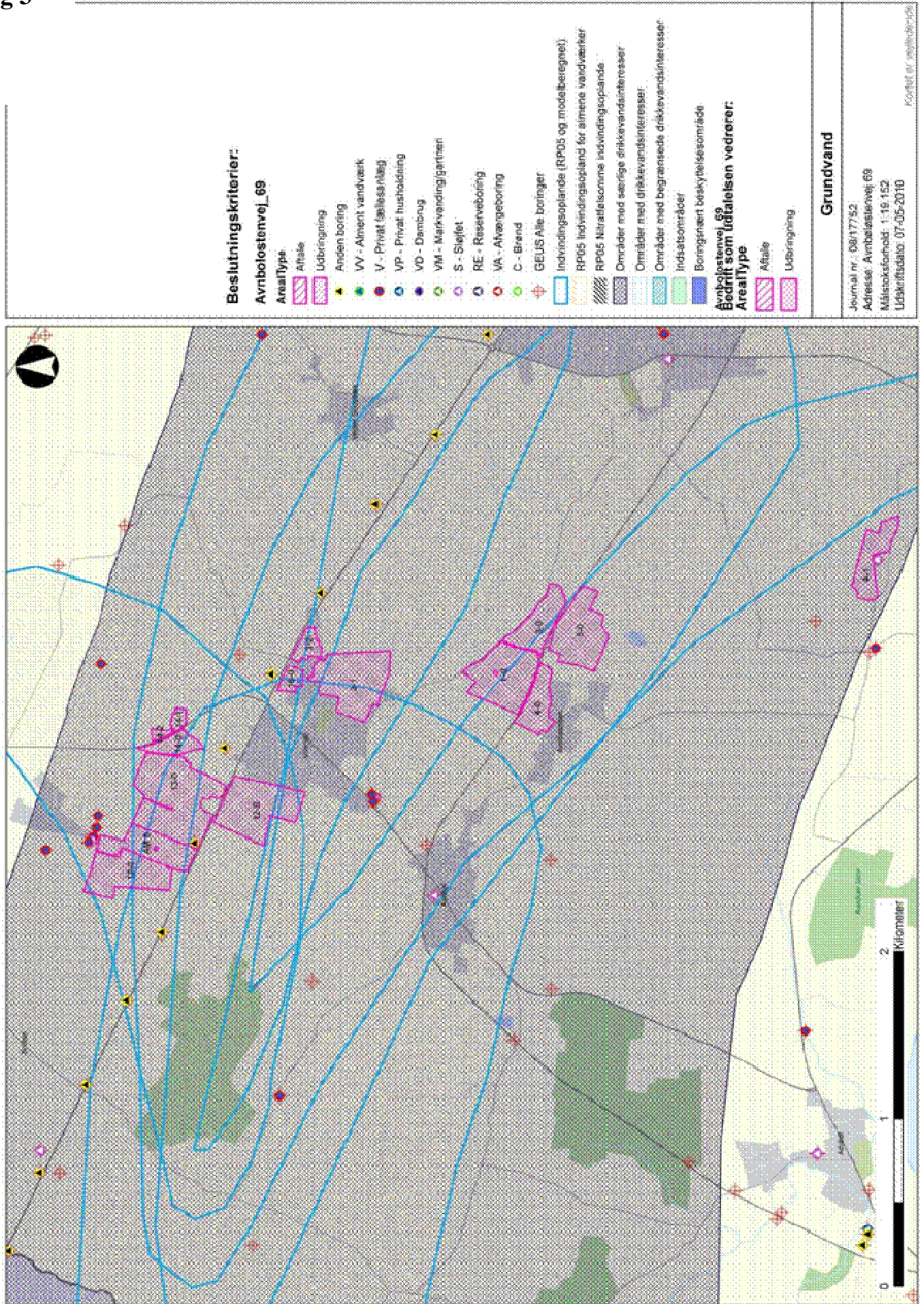
Journal nr.: 08/17752

Adresse: Avnbølstenvej 69

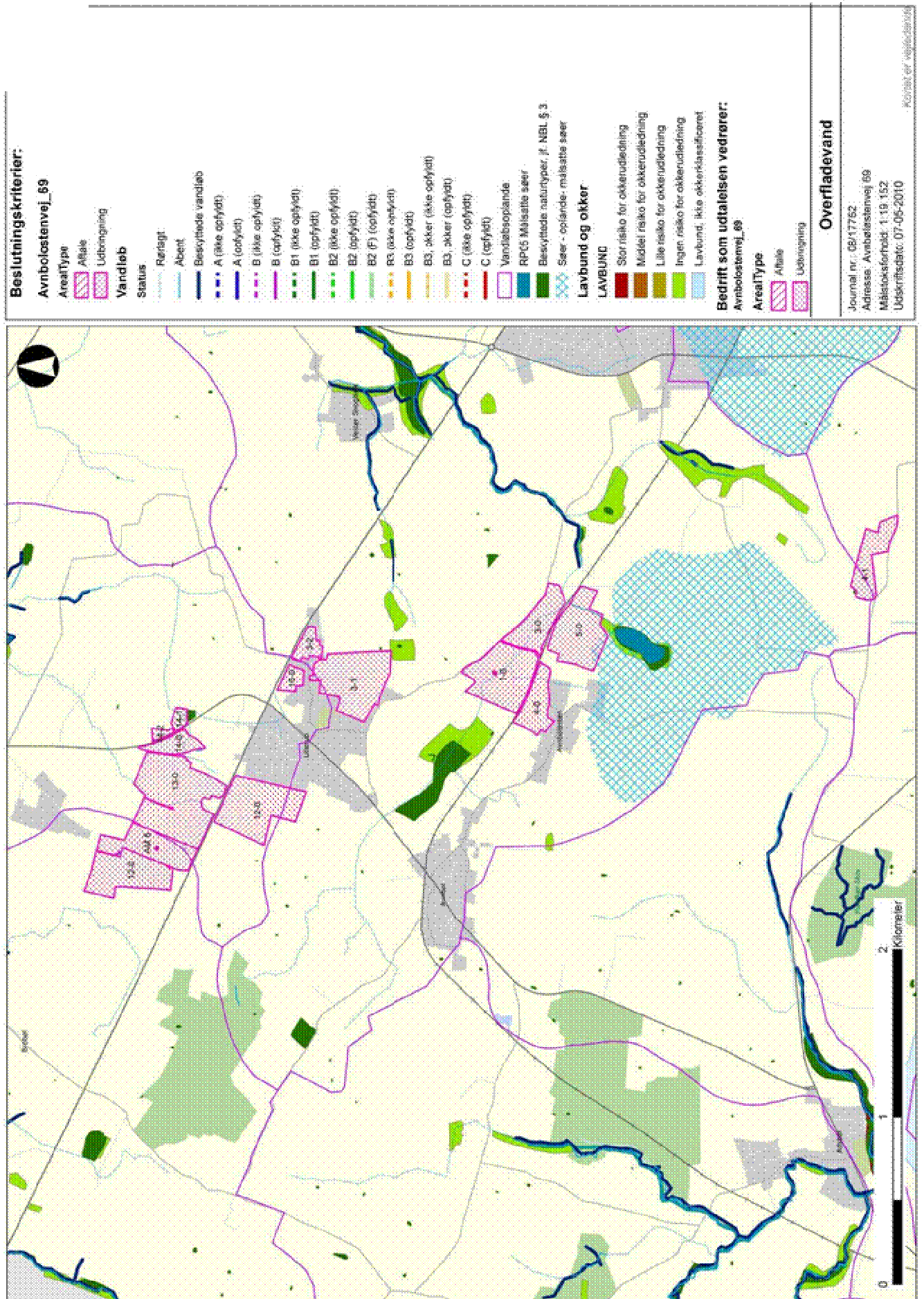
Målestoksforhold: 1:10.152

Udskriftsdato: 07-05-2010

Kortet er tegladet

Bilag 5

Beslutningskriterier:

AVNBØLØSTENVEJ_69

Beskyttede naturtyper med bufferzoner

OBJEKTTKST

- Beskyttet højmosse
- Beskyttet hede/øverdrev
- Bufferzone I
- Bufferzone II
- Nitratklasse I
- Nitratklasse III
- Fosforklasse I og III
- Oplande til Natura 2000
- EF-Habitatområder
- EF-fuglebeskyttelsesområder
- Ramsarområder
- RP05 Eksisterende skov

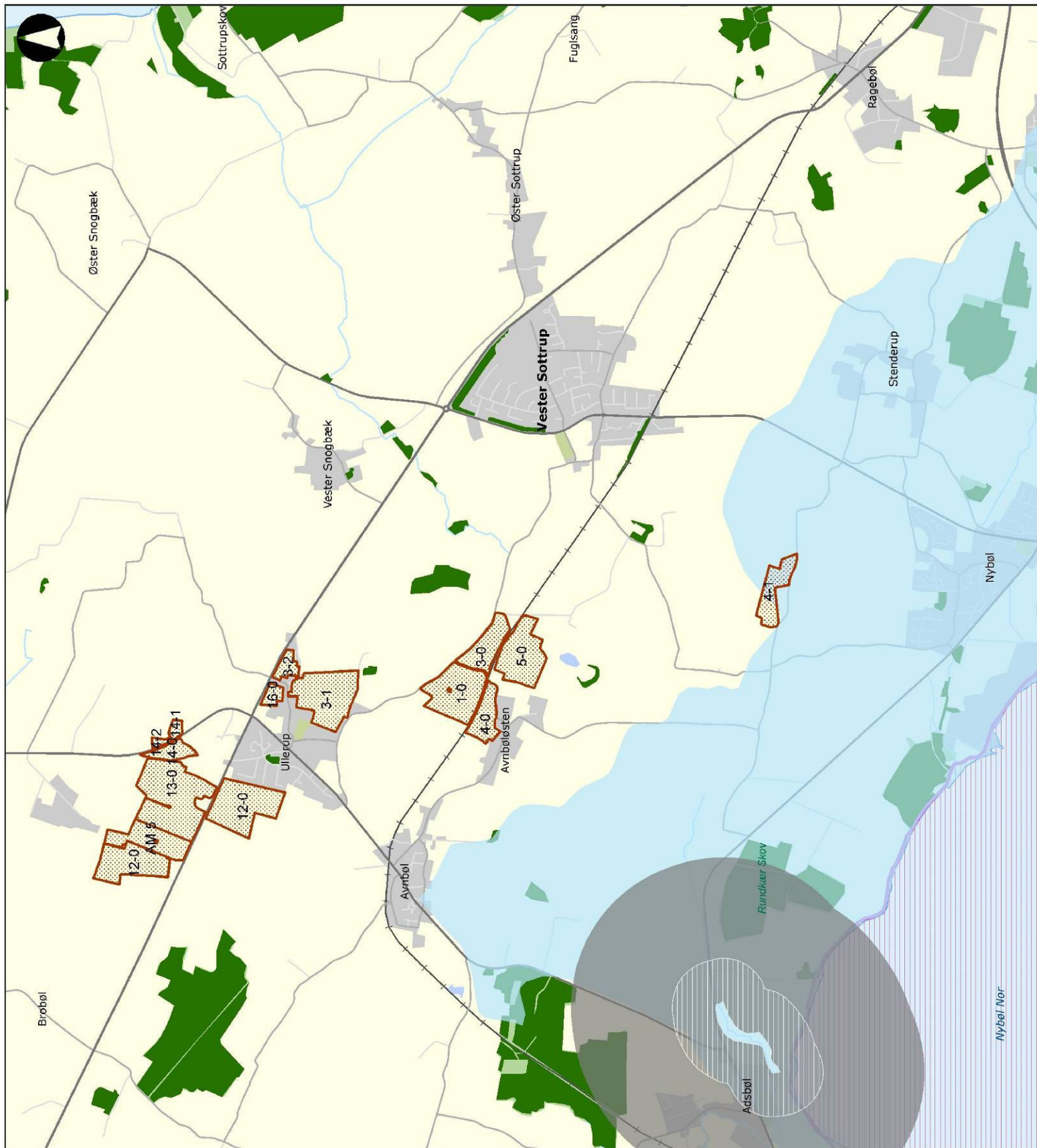
Natura 2000

Journal nr.: 08/17752 og 08/17753

Adresse: Avnbølstenvej 69 og Aabenraavej 162

Måstoksforhold: 1:35.000

Udskriftsdato: 17.03.2010

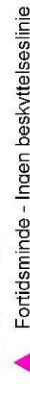
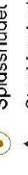
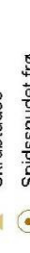
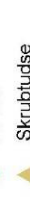
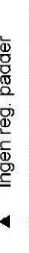
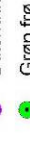
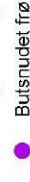
Bilag 6

Beslutningskriterier:

AVNBØLØSTENVEJ_69

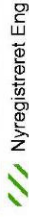
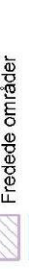
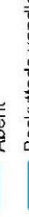
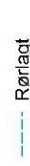

Padderregistrering

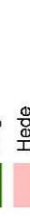
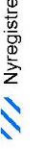

Vandløb

Status

Beskyttede naturtyper §3

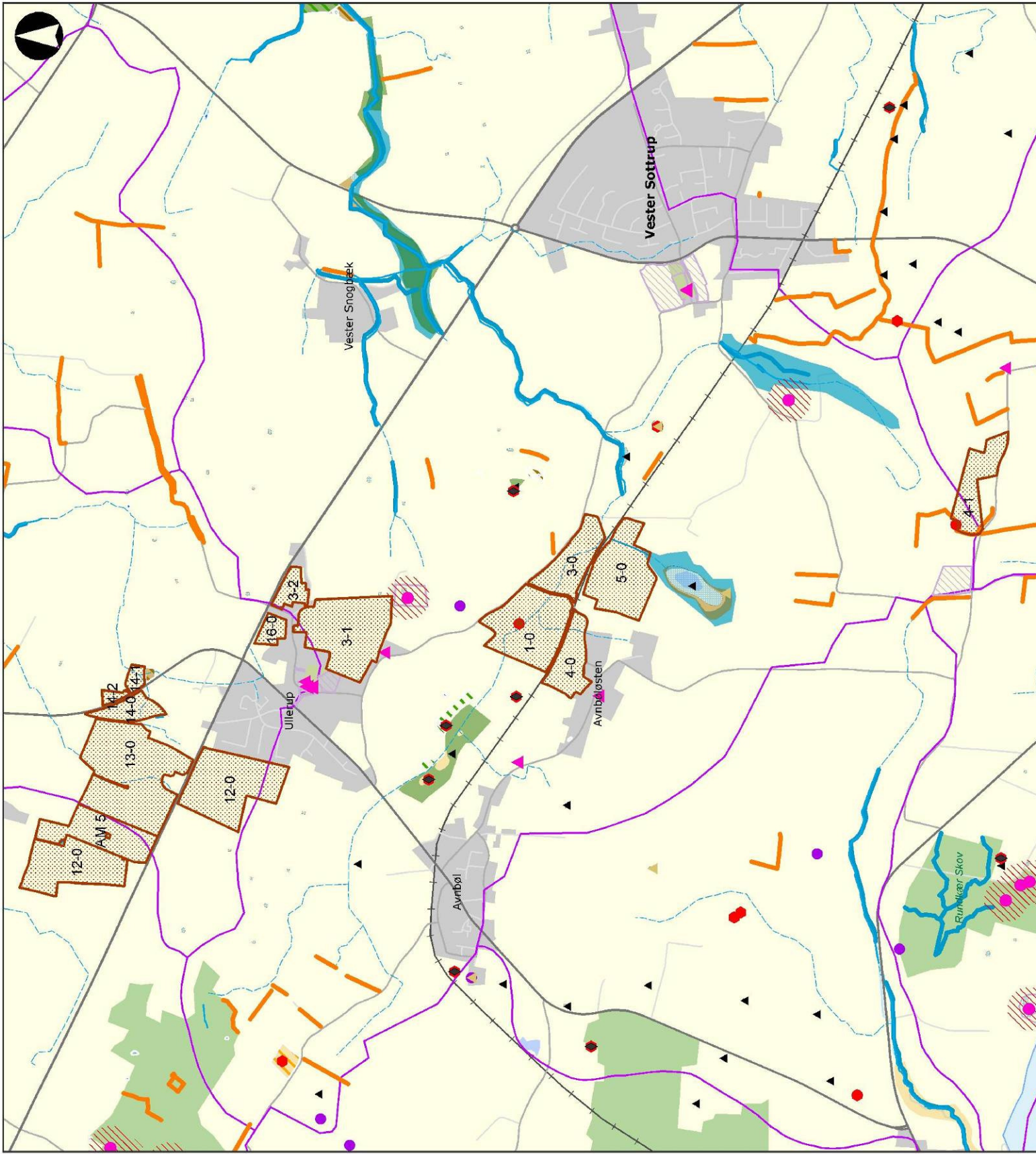
Beskyttet natur

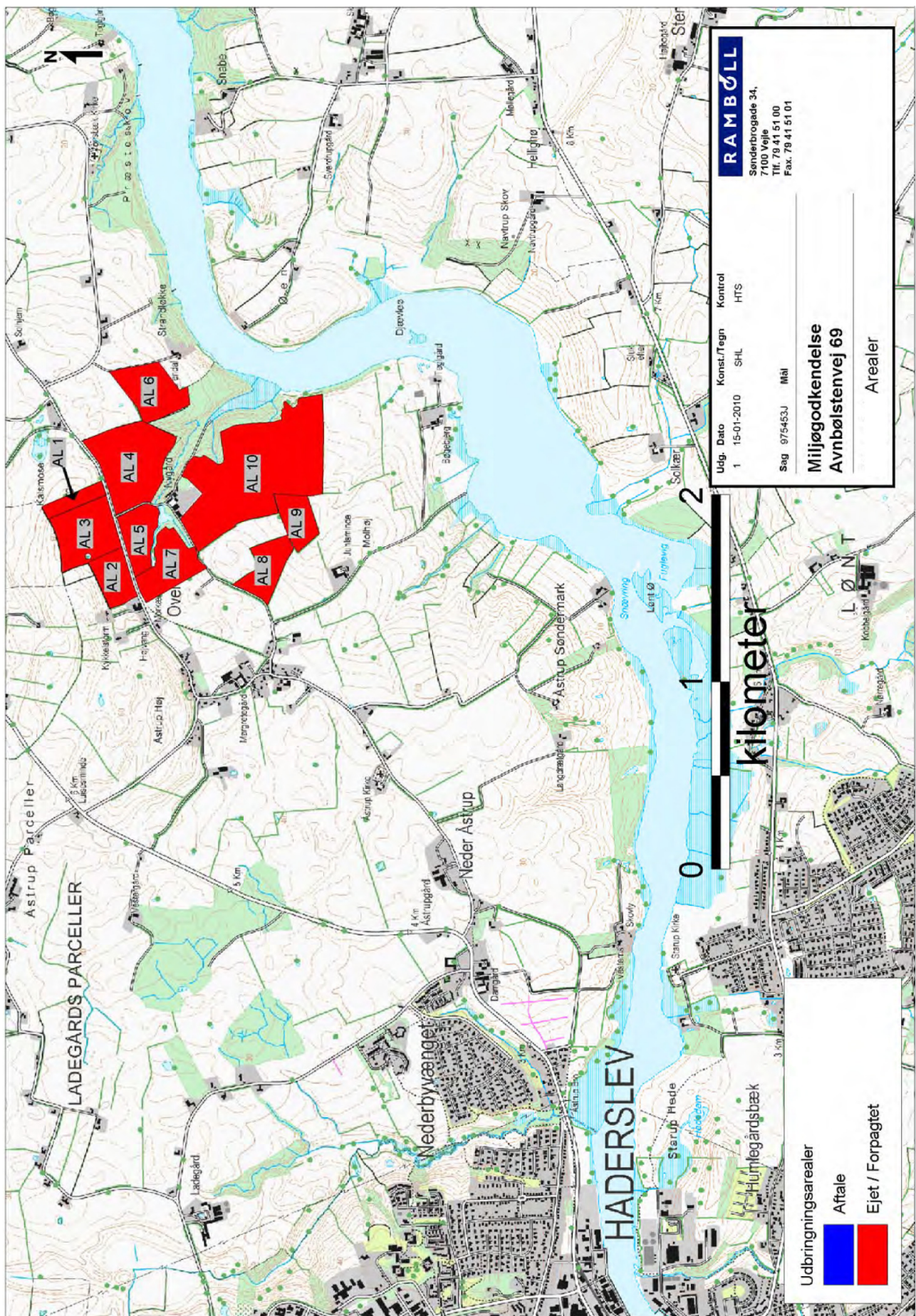
Journal nr.: 08/17752 og 08/17753

Adresse: Avnbøløstenevej 69 og Aabenraavej 162

Måstoksforhold: 1:25.000

Udskriftsdato: 17.03.2010

Bilag 7.1

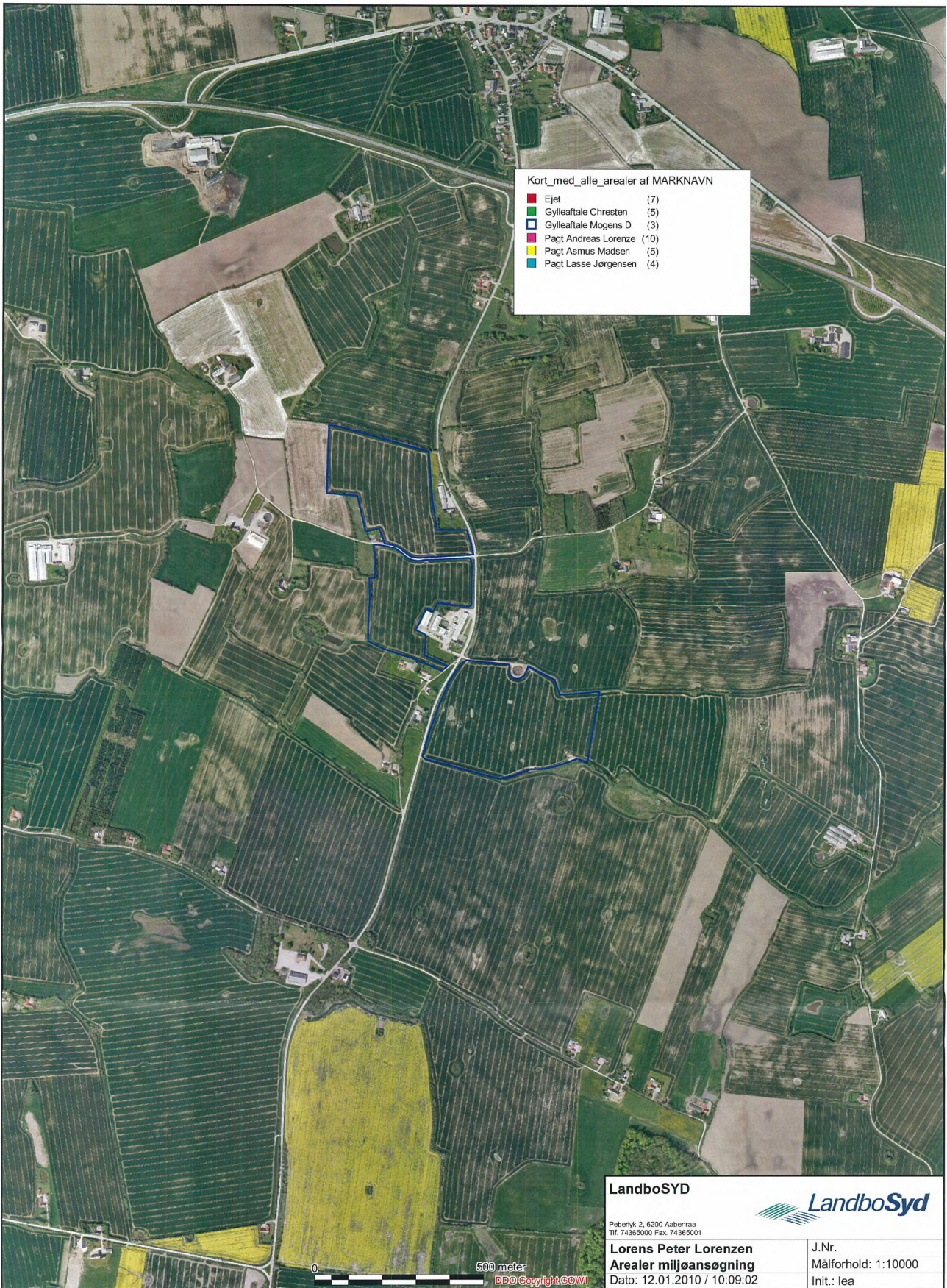
LandboSYD

Peberlyk 2, 6200 Aabenraa
Tlf. 74365000 Fax. 74365001

Lorenz Peter Lorenzen
Arealer miljøansøgning
Dato: 23.04.2009 / 10:40:41

J.Nr.
Målforhold: 1:10000
Init.: mut

Oversigt arealer

■	Ejet	(7)
■	Gylleaftale Chresten	(8)
■	Gylleaftale Mogens D	(2)
■	Pagt Andreas Lorenze	(10)
■	Pagt Asmus Madsen	(5)
■	Pagt Lasse Jørgensen	(4)

LandboSYD

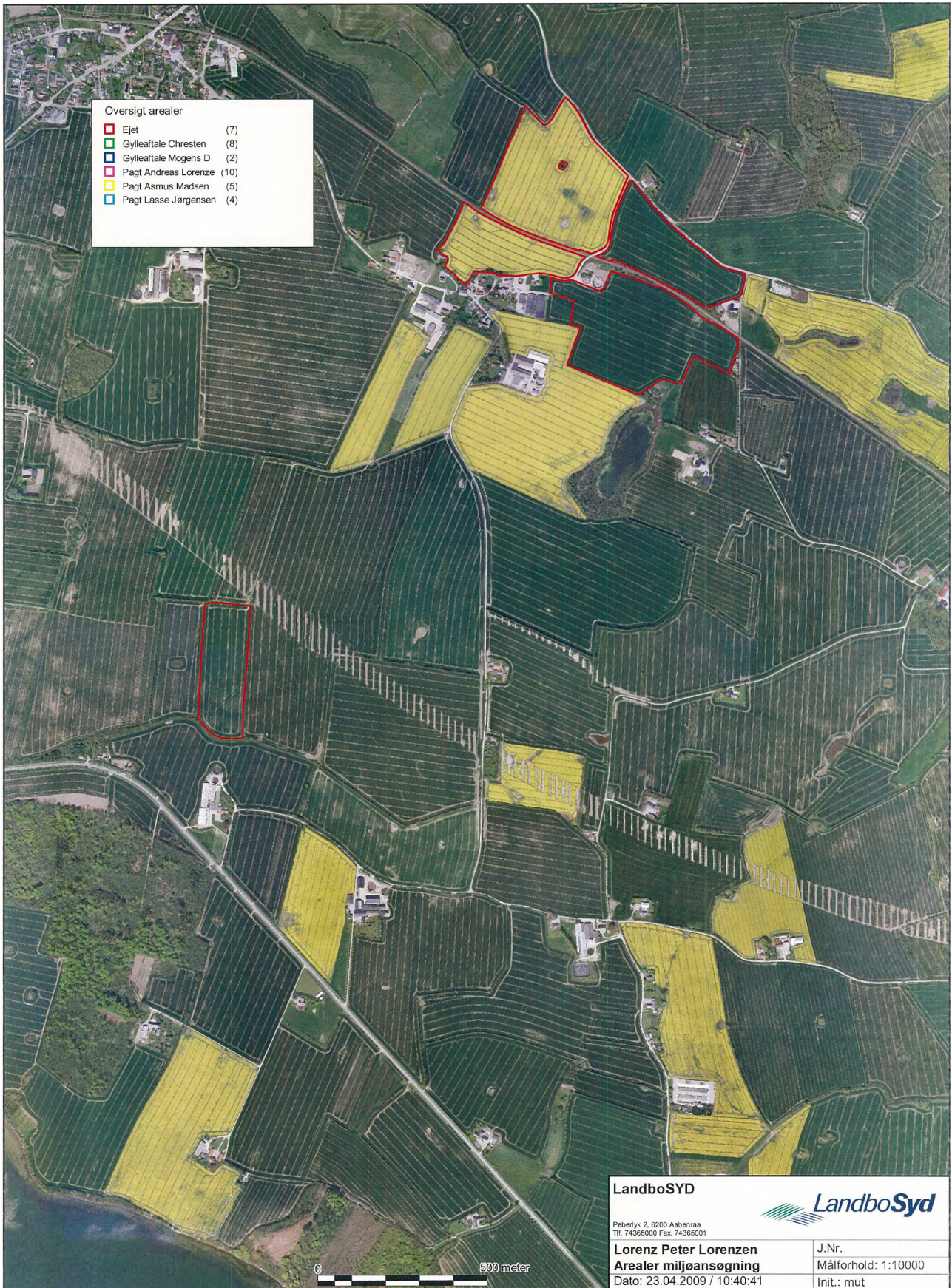
Peberlyk 2, 6200 Aabenraa
Tlf. 74365000 Fax. 74365001

Lorenz Peter Lorenzen
Arealer miljøansøgning
Dato: 23.04.2009 / 10:40:41

J.Nr.
Målforhold: 1:10000
Init.: mut

500 meter

Oversigt arealer

■	Ejet	(7)
■	Gylleaftale Chresten	(8)
■	Gylleaftale Mogens D	(2)
■	Pagt Andreas Lorenze	(10)
■	Pagt Asmus Madsen	(5)
■	Pagt Lasse Jørgensen	(4)

LandboSYD		
Peberlyk 2, 6200 Asperup Tlf. 74365000 Fax. 74365001		
Lorenz Peter Lorenzen		J.Nr.
Arealer miljøansøgning		Målforhold: 1:10000
Dato: 23.04.2009 / 10:40:41		Init.: mut

Bilag 8

Beslutningskriterier:

AVNBØLØSTENVEJ_69

- Aftale
- Udbringning

Beskyttede naturtyper med bufferzoner

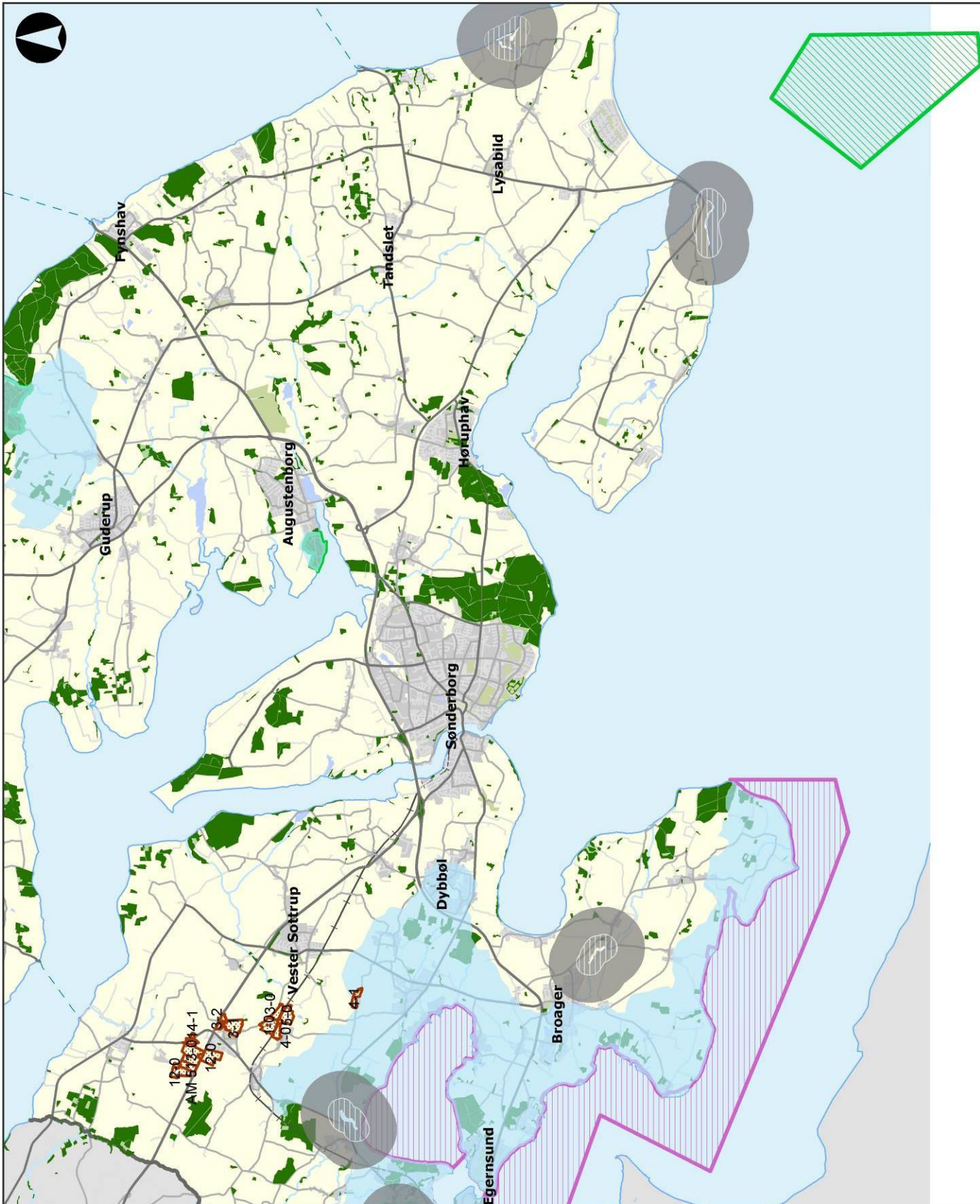
OBJEKTTKST

- Beskyttet højmose
- Beskyttet hede/øverdrev
- Bufferzone I
- Bufferzone II
- Nitratklassesymbol I
- Nitratklassesymbol III
- Fosforklassesymbol I og III
- Oplande til Natura 2000
- EF-Habitatområde
- EF-fuglebeskyttelsesområde
- Ramsarområde
- RP05 Eksisterende skov

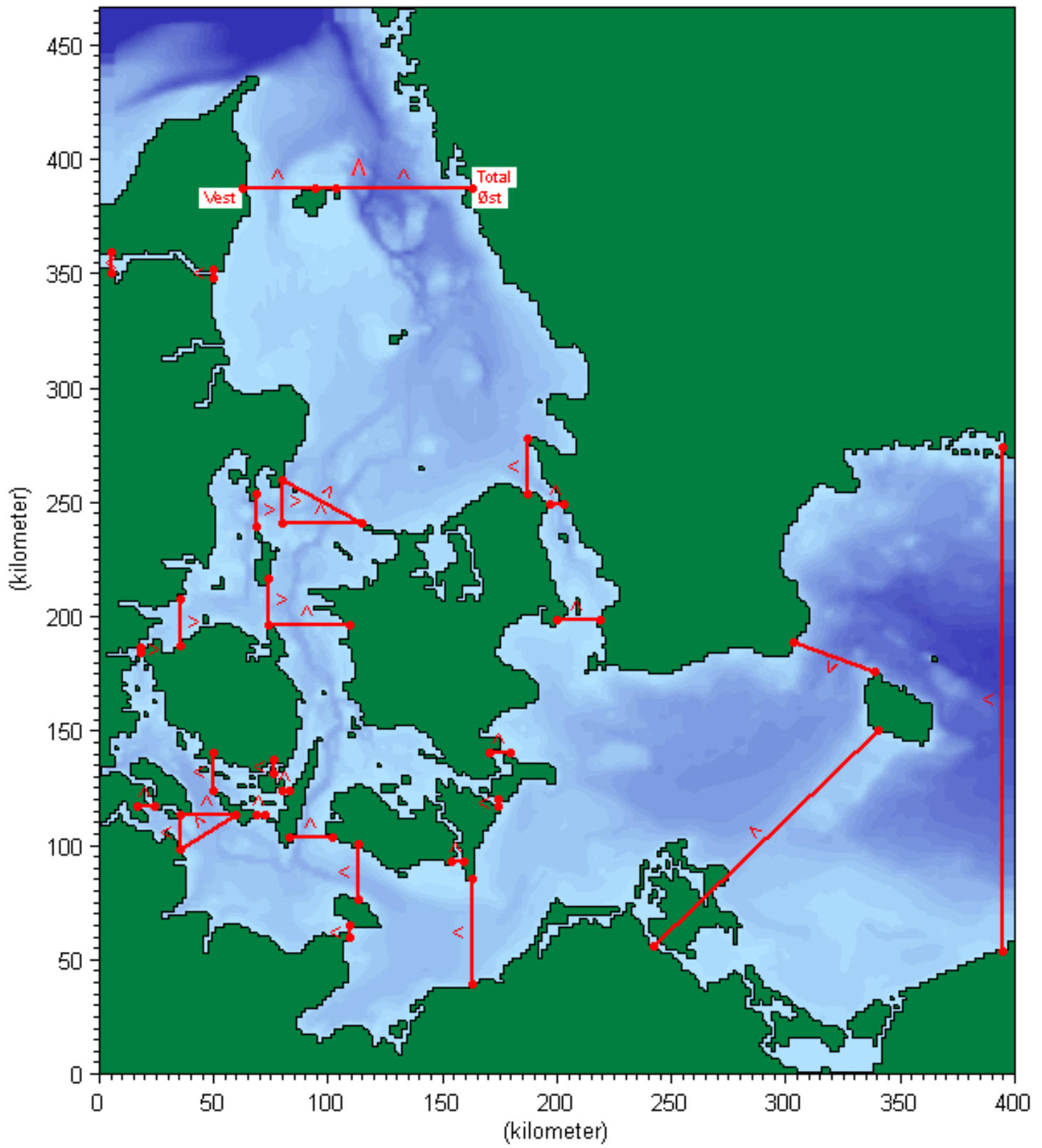
Natura 2000

Journal nr.: 08/17752 og 08/17753
 Adresse: Avnbøløstenevej 69 og Aabenraavej 162

Måstoksforhold: 1:135.131
 Udgiftsdato: 17.03.2010

BILAG 9

Bilag 10

Naturafdelingens registreringer

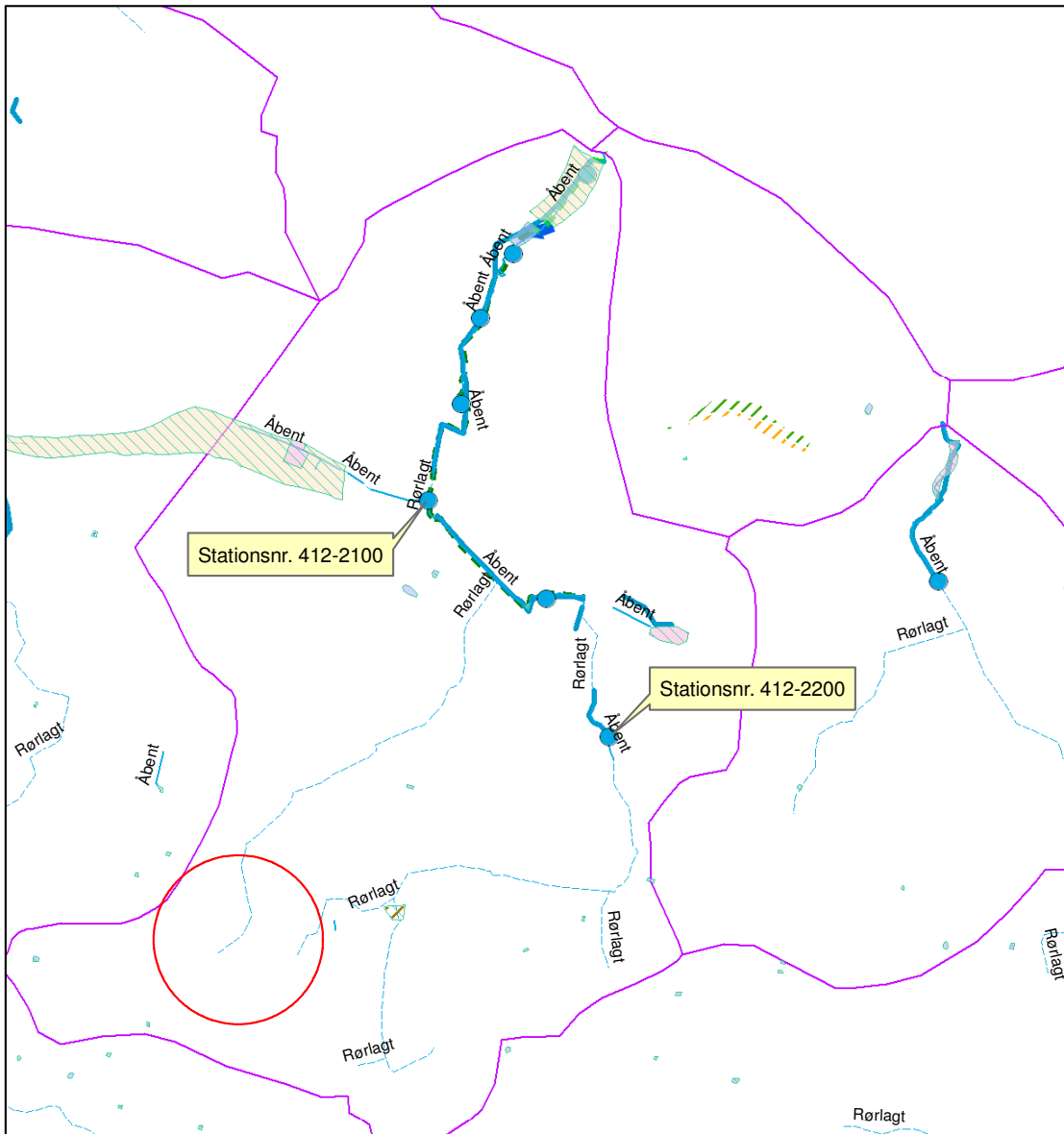

Matrikelnr. 46b Ullerup, Ullerup
Sagrn. 09/73705

- Naturtyper**
- 800 og 1000 meter
  - Eng
  - Hede
  - Mose
  - Overdrev
  - Strandeng
  - Sø
  - Potentiel sø
- Vandløb**
- Status**
- Rerlagt
  - Åbent

Luffoto 2008
LMK, dec. 2009

Sønderborg

Matrikelnr. 46b Ullerup, Ullerup
Sagnr. 09/73705

Vandløbsstationer
 Vandløbsstationer
Vandløb
Status
 Rørlagt
 Åbent

Oversigtskort
LMK, dec. 2009

BILAG 11

Beregninger af geneafstande for lugt

Miljøvurdering af lugtgenerne bliver beregnet efter to modeller. **FMK modellen**, som tidligere var den mest udbredte, og den **nye lugtvejledning**, som fremgår af vejledningens bilag 5. I et konkret tilfælde skal anvendes model, som giver den længste geneafstand. Det er angivet, hvilken model der på den baggrund er anvendt. Såfremt det er den nye model kan ansøgnings-systemets miljøvurdering i forhold til lugtgenerne erstattes af en konkret OML- beregning.

Den **ukorrigerede geneafstand**, er den geneafstand, som kan beregnes på baggrund af lugtemissionen fra alle staldafsnit.

Den **korrigerede geneafstand**, er geneafstanden, hvor der er korrigeret for vindretning og kumulation i forhold til en situation, hvor den nye model anvendes. Den indeholder desuden en korrektion baseret på en bortscreening af staldafsnit, som er placeret længere væk end 1,2 gange geneafstanden.

Geneafstanden ved nudrift er den korrigerede geneafstand, som kan beregnes på baggrund af den husdyrproduktion, som er angivet under nudrift. Denne geneafstand anvendes i tilfælde, hvor den vægtede gennemsnitsafstand er mellem 50-100 % af geneafstanden. I disse tilfælde må der foretages ændringer, som giver uændrede eller reducerede lugtgener. Dette betyder i så fald, at geneafstanden ved ansøgt drift ikke må være længere end geneafstanden ved nudrift.

Den **vægtede gennemsnitsafstand** er en beskrivelse af den reelle afstand mellem staldafsnittene og omboende. Den vægtede gennemsnitsafstand beregnes kun for de staldafsnit, som ikke er bortscreenet ved at ligge længere væk end 1,2 gange geneafstanden.

Det er til sidst **konkluderet**, hvorvidt genekriterierne er overholdt. Det skal dog tilføjes, at såfremt staldafsnittene ligger spredt i forhold til omboende kan det være nødvendigt at foretage en ekstra beregning for de staldafsnit, som ligger nærmest omboende. Disse skal også isoleret set overholde genekriterierne.

Resultat af lugtberegning

Områdetype	Beregningsmodel	Ukorrigeret geneafstand (meter)	Genekriterie overholdt?
Byzone	Ny	189,98 m	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet Bebyggelse	Ny	106,80 m	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	Ny	60,08 m	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

Lovgrundlag

Lov nr. 1572 af 20/12/06 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Bekendtgørelse til Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1486 af 04/12/ 2009

Lovbekendtgørelse nr. 1757 af 22/12/2006 om miljøbeskyttelse

Lovbekendtgørelse nr. 884 af 18/08/2004 om naturbeskyttelse

Bekendtgørelse nr. 648 af 18/06/2007 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (Historisk)

Bekendtgørelse nr. 294 af 31/03/2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (Gældende)

Bekendtgørelse nr. 294 af 31/03/2009 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

Bekendtgørelse nr. 1152 af 23/11/2006 om husdyrhold og arealkrav m.v.

Bekendtgørelse nr. 439 af 11/05/2007 om opbevaring af døde dyr

Bekendtgørelse nr. 533 af 18/06/2003 om bekæmpelsesmidler med senere ændringer

Bekendtgørelse nr. 1517 af 14/12/2006 om miljøregulering af visse aktiviteter

Bekendtgørelse nr. 619 af 26/06/2000 om affald (Affaldsbekendtgørelsen)

Bekendtgørelse nr. 729 af 14/06/2007 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines (Olietankbekendtgørelsen)

Regulativ for erhvervsaffald i Sønderborg Kommune

Regulativ for farligt affald i Sønderborg Kommune

Regulativ og forskrift for klinisk risikoaffald og andet farligt affald fra sundhedssektoren

Regionplan for Sønderjyllands Amt 2005-2016

Statens Skadedyrlaboratoriums retningslinjer for fluebekæmpelse på gårde med husdyr i 2003 (<http://www.dpil.dk/dpil2005/HTML/flueretn.htm>)

Bilag 13

The screenshot shows a web browser window displaying an email. The browser's address bar shows the URL: "Vedr. Aabenraavej 162, Sønderborg - Meddelelse (HTML) (Skrivebeskyttet)". The email header includes the following information:

Fra: Marie-Luise Meyhoff [mmeyh@aabenraa.dk]
Til: Sussanne Bigum Mortensen
Cc:
Emne: Vedr. Aabenraavej 162, Sønderborg

The email body contains the following text:

Hej Sussanne
Jeg har nu screenet arealerne og vurderer, at der ikke er anledning til at stille krav om §16-godkendelse af aftalearealerne fra Aabenraa Kommunes side.

Hvis du har spørgsmål eller tilsvarende, er du meget velkommen til at kontakte mig!

Venlig hilsen
Marie-Luise Meyhoff
Sagsbehandler, Miljø og Natur, Aabenraa Kommune
Tlf. direkte 73 76 74 46
Mob.tlf. 29 65 10 67
E-mail mmeyh@aabenraa.dk

The taskbar at the bottom of the window shows the "start" button and several open applications, including "19.03.2...", "Sag: 06/...", "udkast.d...", "Facebook...", "7017-10...", and "Vedr. Aa...". The system clock shows the time as 20:03.

Bilag 14

Høringsvar vedrørende Aabenraavej 162, 6400 Sønderborg - arealer beliggende i Haderslev Kommune.

Haderslev Kommune har modtaget anmodning fra Sønderborg Kommune om en udtalelse i forbindelse med aftalearealer beliggende i Haderslev Kommune, hørende til ansøgningen fra landbrugsbedriften på Aabenraavej 162, 6400 Sønderborg.

Arealerne hører til ejendommen Nygårdvej 4, 6400 Haderslev som ejes af Andreas Lorenzen, 1523 Roswell Road apt 128, Marietta GA 30062, USA og Birgitte Lorenzen, Odensegade 23, 2. th, 8000 Århus C.

Arealerne er omfattet af nitratklasse 1. Haderslev Kommune indstiller derfor, at der stilles vilkår om reduktion af husdyrtrykket i forhold til de generelle harmonikrav eller reduktion af nitratudvaskningen efter de generelle regler for nitratklasse 1.

Arealerne AL GA 10, AL GA 7, AL GA 5, AL GA 4 og AL GA 6 (mark navne i ansøgningsnummer 4662 på Husdyrgodkendelse.dk) ligger op til fredskov som ligger i en vandløbsslugt med et naturligt, beskyttet vandløb. Vandløbet er i henhold til § 69 stk. 1 i vandløbsloven omfattet af 2 meter bræmme som starter ved kronekanten af vandløbet.

Vandløbet afvander til Haderslev fjord som udmunder i Lillebælt som er Natura 2000 område (Habitatområde 96).

Vandløbslovens 2 meterbræmme vurderes at være beskyttelse nok til at udbringningen på aftalearealerne ikke alene vil have en væsentlig miljømæssig påvirkning af Natura 2000 området Lillebælt.